

Pri opredeljevanju razvoja moramo imeti vedno pred seboj stabilizacijska predvidevanja

Stabilizacije v gospodarstvu ne bo moč doseči, če ne bomo prav vsi delavci v vseh delih združenega dela aktivno sodelovali.

Zavedati se moramo, da v kolikor ne bomo povečali dohodka in s tem materialne osnove, bo treba sredstva za družbene dejavnosti še omejiti in zmanjšati skupno porabo vseh vrst.

Socializem terja boj za boljše duhovno in materialno življenje, za večji standard ljudi na vseh področjih, tudi na področju kulture, šolstva, zdravstva, prometa, trgovine in drugod. Toda zavedati se moramo, da je mogoče uspešno graditi samo na osnovi takšnih družbenoekonomskih odnosov, ki ustrezajo realnim možnostim gospodarstva in zahtevam nadaljnjega razvoja našega samoupravnega sistema.

Uveljaviti bomo morali novost — finančno planiranje. Tudi proračunski sistem med delavci v delovnih skupnostih in v temeljnih organizacijah mora izginiti in preiti v medsebojno menjavo dela, v plačilo po rezultatih dela in po prispevku k ustvarjenemu dohodku.

To področje je pri nas še precej nejasno in bo terjalo še veliko krepkega dela, saj tudi s tem, ko smo s sklepi zborov delavcev sprejeli samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela med delavci DSSS in temeljnih organizacij kot dopolnilo k samoupravnemu sporazumu o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev DSSS in TOZD, ostaja določen avtomatizem. Plan dela skupnih služb je bil za letos narejen in so ga obravnavali samoupravni organi temeljnih organizacij, vendar pa bo v novem načrtu za prihodnje leto treba bolj konkretno opredeliti posamezne naloge in dela za določen TOZD.

Zelo važno področje je delitev po delu in tej nalogi morajo strokovne službe posvečati posebno pozornost in jo nenehno analizirati.

Za vse naloge pa bi se morale temeljiteje zavzemati družbenopolitične organizacije, ki jih je v samoupravnih sredinah nujno drugače opredeljevati, predvsem še sindikat kot največjo organizacijo delavcev.

V sedanjo gospodarsko situacijo nas je pripeljalo pretirano porabništvo, saj smo porabili več, kot pa smo ustvarili. Dinamična rast proizvodnje in potrošnje se je namreč v zadnjih letih vedno bolj oddaljevala od naših realnih materialnih možnosti. Takšna rast se je izrazito opirala na notranjo konjunkturo, ki je presegla blagovne sklade in pa na povečan uvoz reprodukcijskega materiala, opreme in posojil, izvoz pa se je premalo povečeval. Sedaj je deficit trgovinsko plačilne bilance naš ključni problem, ki že ovira nadaljnji razvoj. Zato moramo v tem stabilizacijskem letu okrepiti položaj našega gospodarstva v mednarodni menjavi in zagotoviti takšne pogoje gospodarjenja, ki bodo krepili interes združenega dela za dohodkovno povezovanje in tudi za izvoz. Da pa bi to zmogli, bomo morali našo produktivnost dela približati merilom svetovnega trga. Ustvariti bomo morali tudi pogoje, da se bo proizvodno delo družbeno, materialno in moralno bolje cenilo in vrednotilo.

Vsi, tudi vevški papirničarji, si moramo prizadevati izpeljati naslednji srednjeročni načrt na realnih, kvalitetno novih, zares samoupravnih osnovah; le tako bomo uresničili politiko gospodarske stabilizacije. Posledice svojega odločanja nosimo delavci sami.

»Dohodek, ki ga delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ustvarjamo, je materialna podlaga naših samoupravnih pravic, zato moramo stalno zviševati storilnost; je podlaga za gospodarsko ravnanje delavcev v sleherni posamezni organizaciji in to je, da v lastnem interesu delamo tisto, kar je tudi splošni

interes vseh delavcev. Vedeti pa moramo, da odločanje delavcev v temeljnih organizacijah o sredstvih in dohodku ni stvar, ki se ne tiče nikogar drugega, saj gre za družbena sredstva in dohodek, ki je rezultat dela ne samo delavcev v organizaciji, ki je ta dohodek ustvarila, marveč tudi skupnega družbenega dela.

Odločanje o sredstvih in dohodku je družbena funkcija delavcev in vključuje tudi odgovornost delavcev v vsaki temeljni organizaciji do delavcev v drugih organizacijah in v družbi kot celoti,« je poudaril tovariš Tito v svojem referatu na X. kongresu ZKJ.

V. B.

Vevče bodo kmalu bogatejše še za en objekt — cvetličarno

Delavec naj ima vse pogoje za dobro in še boljše delo in za pravično delitev po delu in rezultatih dela

Še vedno vlada premajhna zainteresiranost za dvig produktivnosti, za večjo štednjo in tako še vedno poslujemo v združenem delu premalo rentabilno in neekonomično. Zato tudi so težave — zaradi preslabega gospodarjenja in vsled tega so nekateri administrativni ukrepi nujni, če hočemo ohraniti in izboljšati to, kar imamo.

Vsi se zavedamo, da je v tehničnih poklicih primanjkljaj, zlasti v nekaterih vrstah poklicev, na kar je med drugim vplivalo tudi nekvalitetno nagrajevanje. Ustvarili smo tudi pobeg delavcev iz proizvodnje v administracijo in danes se nam to maščuje. Močno je tudi razvita uravnilovka v okviru posameznih poklicev, saj na primer gradbeni tehnik v neki delovni organizaciji za svoje zelo kvalitetno delo lahko dobi enako ali celo manjše plačilo kot gradbeni tehnik v drugi delovni organizaciji, pa lahko ta dela manj in slabše. Socialistično načelo pa je, da naj bo za enako delo tudi približno enako plačilo.

Vzpostavitev realnega odnosa med produktivnostjo dela, uspešnostjo gospodarjenja in ravni osebni dohodkov ter skupne porabe v organizacijah združenega dela pomeni eno od osnovnih razvojnih spodbud v gospodarstvu in družbi sploh. Kajti, dinamična rast dohodka je lahko zasnovana le na odločitvi, da bomo naše go-

spodarstvo stabilizirali. Dejstvo je, da moramo s celovitim in učinkovitim sistemom na tem področju ustvarjati možnosti za uresničitev naše razvojne strategije. Ta pa gre v smer takšnih strukturnih sprememb v gospodarstvu in v nadaljnjih kvalitetnih premikih v samoupravnih družbenoekonomskih odnosih, da bo moč doseči razmere, v katerih bodo delavci ustvarjali vedno večji dohodek in z njim tudi v celoti gospodarili. Zato mora delitev po delu in rezultatih dela postati tudi večji spodbujevalec spreminjanja kadrovske strukture in to tako, kot bo zahtevali v potrebam najbolj ustrezalo. Tako se bo širilo ustvarjalno in proizvodno delo. Le tako je možno tudi okrepiti materialni položaj združenega dela in družbe kot celote ter ustvariti trdnjšo osnovo za nadaljnji razmah samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Dosedanja družbena praksa in prizadevanja za uveljavitev načela delitve po delu in rezultatih dela so pokazali zelo različne in marsikje nezadovoljive rešitve, hkrati pa neučinkovite in neusklajene z zakonom o združenem delu.

Vse to je zahtevalo izdelavo DRUŽBENEGA DOGOVORA, v katerem se udeleženci dogovore za skupne osnove in merila oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno pora-

bo, DRUŽBENEGA DOGOVORA o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog ter skupna izhodišča in naloge za nadaljnjo aktivnost. Na tem zasnovana, usklajena in odločna družbena akcija prične spreminjati sedanje dokaj neurejeno stanje na področju nagrajevanja. Osnutek obeh družbenih dogovorov so za široko javno razpravo pripravili Zveza sindikatov Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Javna razprava o predlaganih dokumentih v združenem delu ima še poseben pomen, saj lahko na podlagi izkušenj prispeva k oblikovanju rešitev skupnega pomena. Le tako bo možno oblikovati takšno vsebino družbenih dogovorov, da bosta le-ta postala trajen akt za delo in za urejanje odnosov na področju nagrajevanja.

Pri uresničevanju vsebine družbenih dogovorov imajo sindikati še posebno pomembno vlogo, saj si bodo prizadevali, da se bodo dogovorjena stališča uresničevala v samoupravnih sporazumih in splošnih aktih temeljnih organizacij. In osrednja tema druge konference slovenskih sindikatov v novembru bodo prav naloge, ki nas obvezujejo v obeh družbenih dogovorih.

V. B.

»Samo dobro obveščen in osveščen delavec je lahko dober samoupravljaec in gospodar. Hkrati pa se tudi sam plemeniti in duhovno dviga. Delavec mora biti dobro in objektivno obveščen o gospodarjenju in stanju svoje temeljne in delovne organizacije združenega dela. Vsak prispevek k temu je dobrodošel pri uveljavljanju družbenoekonomskega položaja delavcev in pri gospodarjenju.«

Predsednik RSZSS
Vinko Hafner

Akcija »Tisoč delavcev — sodelavcev« je za nas nova priložnost, da bi bili o vsem dogajanju v naši delovni organizaciji še bolj obveščeni. Le tako bomo lahko sprejemali še bolj kvalitetne samoupravne odločitve in sklepe. V procesu informiranja mora sodelovati najširši krog delavcev, predvsem pa pričakujemo, da se nam bodo oglašili naši delegati v večjem številu in nas obveščali o razpravah in sklepanjih v raznih organih. Izbrali smo jih za svoje zastopnike, ki naša mnenja posredujejo na sejah skupščin ter nas naj bi z zaključki tudi seznanjali. Samo na ta način bo informacijski tok sklenjen; brez povratne informacije tudi vhodne informacije nimajo pravega pomena.

Seveda pričakujemo tudi prispevke iz drugih področij. Pri- mite za svinčnik in napišite svoja mnenja o dogajanjih okoli vas, tudi kritične poglede na ta dogajanja. Predvsem pa polagamo v srce sindikalnim aktivistom, naj se zavedajo, kaj pomeni za delavca dobra informacija in naj sodelujejo v naši skupni akciji.

Urednica

Izvozniki papirja so trdno na površju zemlje

V Delavski enotnosti smo lahko brali sestavek Radojke Jovanović z naslovom »Izvozniki so se pogreznili v zemljo« na temo pomanjkanja papirja na domačem trgu. Omenjeni članek je avto-

rica napisala na osnovi zaključkov sestanka zveznega odbora grafičarjev, ki je bil menda v začetku julija. Na žalost je avtorica tega članka izbrala ravno tiste proizvajalce papirjev, ki ne

proizvajajo tistih vrst papirjev, za katere oz. katerih grafičarjem največ primanjkuje. Ne zamerimo novinarki, da mogoče niti ni vedela, da je v Jugoslaviji še nekaj papirnic; žalostno pa je, da na SOZD Slovenija papir v Ljubljani niso vedeli, da imajo v sklopu svoje asociacije dokaj močne izvoznike. Ze planske postavke za leto 1980 so pokazale, da bo letos več izvoza kot leta 1979. Ugotovitev tov. Jovanovičeve je seveda bila, da papirja ni dovolj, da ga »baje« izvažajo, izvoznikov pa v resnici ni. Kje so potem manjkajoče količine za grafično industrijo? Ali papirničarji manj proizvajajo, ali grafičarji več potrošijo ali vsaj želijo potrošiti?

Da bi bili pravilno obveščeni, bom skušal vsaj s strani Papirnice Vevče izvoznike »spraviti na površje zemlje«.

Papirnica Vevče je v letu 1979 na domačem trgu realizirala 54.611 ton papirjev od skupne realizacije 66.402 ton. Izvoz je bil dosežen v količini 11.791 ton oz. v višini 9,3 milij. US dolarjev, vse na konvertibilna področja. Količinsko je bil izvoz za 11,57 % nad planom za leto 1979 zaradi znižanja koeficienta vezave uvoza z izvozom, ki je od razmerja 2,08 : 1, prek 1,77 : 1 bil koncem lanskega leta izenačen na 1 dolar uvoza : 1 dolar izvoza. Ob tem smo lansko leto lahko sulfitno celulozo iglavcev iz »naše« tovarne celuloze v Obirju v Avstriji uvažali še brez vezave.

Za leto 1980 smo po samoupravnem sporazumu v okviru slovenskega SISEOT po koeficientu 0,95 dolarja uvoza za 1 dolar izvoza planirali 15.000 ton izvoza papirjev. Po začetni blokadi 15 odstotkov izvoznega priliva je bilo treba za zadostni devizni priliv že ca. 20.000 ton, podražitev uvoza po devalvaciji 6. 6. 1980 pa je zahtevala že kar 24.000 ton papirja za izvoz. Za planirano proizvodnjo 69.000 ton papirjev v letu 1980 potrebujemo namreč skoraj 52.000 ton celuloze in 8.000 ton lesovine, da ne naštavam še ostalih pomožnih surovin in materialov in naj omenim le količine vlaknin. So pa ostali materiali tudi znatna uvozna postavka. Zaradi nezadostnih domačih kapacitet in tudi izvoza celuloze, moramo celulozo iglavcev uvažati skoraj v celoti (manjši del dobivamo iz Krškega), na žalost pa moramo uvažati tudi nad polovico potrebnih količin celuloze listavcev. Ker nam lastna proizvodnja lesovine ne zadostja, viškov le-te pa tudi ni na domačem trgu, uvažamo tudi polovico lesovine, ki jo potrebujemo. Če se sedaj omejim samo na konvertibilen uvoz, moramo letos uvoziti 20.000 ton celuloze (ca. 12 milij. dolarjev), 4.000 ton lesovine (ca. 1,7 milij. dolarjev) ter za okoli 5,8 milij. dolarjev ostalih surovin, pomožnih sredstev in rezervnih delov. Skupno je to okoli 19,5 milij. dolarjev brez opreme, ki bi jo tudi potrebovali, pa žal ni sredstev. Da bi takšen uvoz lahko uresničili in normalno proizvajali, so nam potrebne devizne pravice v višini ca. 24,5 milij. dolarjev, ki si jih moramo pridobiti z lastnim izvozom. Ob sedanjih pogojih uvoza in pod predpostavko, da zaradi velikih izvoznih obveznosti Slovenije po dogovorjeni projekciji plačilne bilance Jugoslavije uvozne pravice ne bodo še okrnjene, pomeni, da naj Papirnica Vevče letos realizira izvoz v količini najmanj 24.000 ton svojih papirjev. Ker je bil plan izvoza letos že štirikrat korigiran z ozirom na nove izvozno-uvozne režime, nismo uspeli tako hitro slediti zahtevi po povečanem izvozu. Tistim, ki imajo stike s tujino, je znano, da od ponudbe do realizacije na ino-trgu ne pride čez noč, ampak da se je treba krepko truditi in premagati ne samo zunanjetržne in politične vplive, temveč tudi domačo birokracijo in administracijo. Kljub vsemu smo uspeli do konca avgusta realizirati 12.763 ton izvoza ali za ca. 12 milij. dolarjev. Od tega je bilo okoli 40 % brezlesnih klasičnih papirjev, 13 % srednjefinih (kulerjev) in 47 % premazanih papirjev vseh vrst.

Za nemoteno proizvodnjo moramo do konca leta zaradi uvoza izvoziti še najmanj 11.500 ton (za 12,5 milij. dolarjev) ali mesečno po 2.875 ton. Ker pa se ni mogoče držati računskega povprečja in posebnost, ker izvozni devizni prilivi dokaj kasnijo, moramo za realizacijo teh prilivov še letos z vsemi silami poskušati fizično izvoziti potrebne količine pred decembrom. Skratka, od aprila dalje pospešujemo izvoz iz meseca v mesec, zato iz Vevče prihaja na domači trg toliko manj papirja. Najbolj opazno pa je to ravno sedaj, od julija dalje in bo še do decembra.

Papirnica Vevče bo torej ob takšnih pogojih nudila domačemu trgu letos najmanj 12.200 ton papirjev manj kot lani, ob pogoju, da bo dosežena skupna planirana proizvodnja. Bojimo se namreč, da bi zaradi vse težjih pogojev nabave in uvoza prišlo ne samo do menjav programov in s tem do večjih izgub proizvodnje, temveč celo do krajših ali daljših zastojev. Teh pa ne moremo nadoknaditi, ker stroji v proizvodnji delajo v štirih izmenah noč in dan in preko nedelj, ustavijo se samo zaradi planiranih vzdrževalnih del.

V I. polletju smo plasirali na domačem trgu 26.467 ton vseh vrst papirjev, lani v tem času pa 28.900 ton, torej letos za 2.400 ton oz. 8,3 % manj. Drugo polletje pa bo torej bistveno slabše za domače kupce, saj jim bomo lahko nudili le za 8.750 ton zmanjšano količino papirja v primerjavi z lanskim II. polletjem; to je kar za 34 % manj od lani. V tej okrnjeni količini za domači trg pa bo zlasti še primanjkovalo nekaterih vrst papirjev, ki jih zaradi tako močne izvozne usmeritve sploh ne bomo mogli izdelovati.

Zdi se mi potrebno pojasniti ob tem še to, da se je krog kupcev Papirnice Vevče zaradi manjših količin papirja močno skrčil in se, skoraj bi lahko rekel, zaprl v okvir tistih poslovnih partnerjev, ki so leta 1974 sovlagali v novo tovarno, tj. v V. papirni stroj. Takrat smo namreč z 52. kupci-potrošniki sklenili sporazume, da si bodo z vlaganjem v novo proizvodnjo zagarantirali potrebne količine naših papirjev. Vsi tisti, ki so imeli razumevanje in posluš, pa so poznali stanje ter možnosti razvoja celulozno-papirne industrije, so se odpovedali mogoče svojemu razvoju, da so omogočili Papirnici Vevče postaviti novo proizvodnjo, ki danes daje blizu 40.000 ton papirjev letno. Ker imamo teh čvrstih obvez, ki so že leta 1974 imele karakter dohodkovnega povezovanja, čeprav so bile sklenjene takrat kot kreditne pogodbe, za 40.722 ton letno, so ob povečanem izvozu preostale le še količine za te sovlagatelje. Danes pa ravno od tistih potrošnikov papirja, ki takrat niso hoteli v takšno sodelovanje, poslušamo obtožbe, da rušimo enotnost jugoslovanskega trga, da se zapiramo v krog kupcev, ki ni važejši od drugih, da onemogočamo nekaterim porabnikom papirja njihovo dejavnost in slično. Ker bi bil spisek teh sovlagateljev le preširok, navajam samo, da je bilo tako sklenjeno (od količine 40.722 ton) teh pogodb v Sloveniji za 59 % količin, v Hrvaški 17 %, Srbiji za 21 %, v BiH za 3,5 % in v Makedoniji samo za 0,20 %.

Glede pomanjkanja papirja na domačem trgu je treba reči še to, da tudi ostali proizvajalci v Sloveniji in Jugoslaviji niso glede uvoza in izvoza v bistveno drugačni situaciji. Vsi tisti, ki nimajo svoje proizvodnje celuloze, smo na slabšem pač še zaradi uvoza te surovine. Celulozarje pa pestijo še hujše težave s preskrbo lesa, pa druge zaradi preskrbe starega papirja. Zaradi izvoza lesa, celuloze in papirja, letoga na domačem trgu torej mora primanjkovati, saj bi ga primanjkovalo celo brez izvoza.

Tisti naši poslovni partnerji, kupci-potrošniki, ki sodelujejo pri naših skupnih dogovarjanjih, bodo morali priznati, da smo celulozarji in papirničarji že leta na-

zaj, posebno pa še lani in letos v začetku leta, opozarjali na negativno materialno bilanco v proizvodnji in potrošnji papirja. Tudi smo, ravno Vevčani, napovedovali povečan izvoz ob prognozi, da bo treba izvoziti še več. Večinoma je to šlo mimo ušes vseh tistih grafičarjev in predelovalcev papirja, ki so svoje kapacitete povečali brez posluha za zaostajanje rasti svoje surovinske osnove. Vse to se ni pogovarjalo in opozarjalo privatno in samo v medsebojnih stikih, temveč na ustreznih združenjih v okviru zvezne gospodarske zbornice. Založniške in časopisne hiše, ki imajo velik vpliv in moč, kadar gre za njihove interese, niso skoraj nikoli (vedno so izjeme) bile pripravljene poslušati tudi papirničarja, in to ne samo, kadar je bilo govora o reguliranju cen, tudi takrat ne, kadar bi bilo treba animirati širšo družbo in jo obvestiti ter informirati o problemih celulozarja in papirničarja. Le malo izven naše panoge jih ve, da je prav ta panoga med kapitalno najbolj intenzivni. Po podatkih za leto 1978 je Center za ekonomske raziskave v Beogradu v elaboratu »Ekonomske položaj proizvodnja celuloze i papira« iz junija 1979 nanizal kup podatkov, nad katerimi bi se moral zamisliti prenekateri ekonomski in seveda tudi družbenopolitični delavec, ki odloča o merah in instrumentih, po katerih morajo gospodariti delavci v naši panogi. Posebno še so prizadeti celulozarji in proizvajalci enostavnih papirjev, ki nikakor ne morejo iz dolgoletnih izgub kljub temu, da bi ob takšnem izkoriščanju kapacitet in produktivnosti, kot jo imajo najslabši v naši panogi, moral marsikateri grafičar zardeti od sramu.

Ravno tako že ob razdelitvi razpoložljive lesne mase celulozarji in papirničarji potegnejo vedno krajši konec. Odstotek lesa za celulozo od posekane lesne mase pada iz leta v leto. Celulozar se seveda težko kosa ob tem s pohištveno industrijo, saj si je z gozdarji manj v sorodu in tudi smo, tako v zveznem kot republiškem merilu, malo pomembni — cela panoga v Jugoslaviji šteje komaj nekaj nad 60.000 zaposlenih. Izven naše in grafične panoge jih le malo pomisli na to, da je treba papir za kopice naših sporazumov in dogovorov tudi neke izdelati. Koliko pa polo papirja cenimo v pisarni, ve vsak sam.

Za zaključek naj omenim, da izvozniki papirja najbrž le niso z rudarji pod zemljo, ampak morajo krepko stopati po površju zemlje. Če pa bi hoteli celotno situacijo na domačem trgu papirja poplombirati prikazati, bi seveda morali dobiti potrebne podatke tudi od vseh ostalih proizvajalcev v Sloveniji in v ostalih republikah. Za takšno popolnejšo informacijo bi bilo kompetentno naše zvezno združenje pri Zvezni gospodarski zbornici v Beogradu. Seveda moramo samo upati vsi zainteresirani, da so tam ljudje, ki bodo imeli in znali dati potrebne podatke. Vsi mi, ki delamo v proizvodnih organizacijah, imamo namreč vedno bolj občutek, da naša združenja predstavljajo bolj odmirajočo državo in administracijo, ki nam ni v pomoč, ampak največkrat zastopa dokaj odmaknjena stališča in se zdi sebi dovolj. Zavedam se tudi, da takšna ugotovitev, ki sem jo osebno samo zapisal, zavedamo pa se je več ali manj vsi, ni nova in da je na drugi strani od nas samih odvisno, koliko časa bo še tako.

Silvo Razdevšek

Se to:

Ker je bil v sklepu Skupščine SISEOT SRS 3. septembra določen koeficient 0,60 dolarjev uvoza za 1 dolar izvoza, se je stanje zopet spremenilo, saj bo treba izvoziti še več in za »doma« bo ostalo še manj papirja.

Gibanje proizvodnje v mesecu avgustu 1980

TOZD TEHNIČNI PAPIR

Proizvodnja:

	Doseženo			Indeks doseganja plana	
	VIII. 1980	ϕ I.—VIII. 80	Plan 1980 ϕ mes.	VIII. 80	ϕ I.—VIII. 1980
Papir skupaj ton:	2.928	2.878	2.713	107,9	106,1
— od tega klasični papirji	1.889	1.630	1.428	132,3	114,1
— od tega premazani papirji	1.039	1.248	1.285	80,9	97,1
Lesovina	411	353	333	123,4	106,1
El. energija Mwh	3.928	3.757	3.418	114,9	109,9

Izkoriščanje zmogljivosti papirnih ter premaznega stroja:

	VIII. 80	ϕ I.—VIII. 1980	ϕ 1979	Plan 1980
II. PS	94,1	91,7	90,1	92,6
III. PS	93,7	91,9	84,1	92,1
IV. PS	95,4	93,1	91,4	92,6
Skupaj:	94,4	93,0	88,5	92,4
PRS	53,6	59,6	67,9	
Izmet v %: papirni stroji	12,27	10,84	12,1	12,5
premazni stroj	25,10	21,97	22,9	

V TOZD TP je bila tudi v mesecu avgustu dosežena nadpovprečno visoka proizvodnja papirja, poleg tega pa tudi izredna proizvodnja lesovine in el. energije. Visoka proizvodnja je bila delno rezultat maksimalno možnega števila obratovalnih dni ter nizkih zastojev na papirnih strojih, kar je razvidno iz zelo dobrega izkoriščanja kapacitet strojev.

Poudarek je bil na proizvodnji klasičnih papirjev za izvoz — na škodo premazanih papirjev, zaradi česar premazni stroj nekaj dni ni obratoval. Približno 38 % celotne proizvodnje smo namreč namenili za izvoz in to predvsem klasičnih vrst papirjev, po katerih je večje povpraševanje.

TOZD GRAFIČNI PAPIR

Proizvodnja:

	Doseženo			Indeks doseganja plana	
	VIII. 1980	ϕ I.—VIII. 80	Plan 1980 ϕ mes.	VIII. 80	ϕ I.—VIII. 1980
Papir skupaj ton:	3.035	3.158	3.059	99,2	103,2
— od tega klasični papirji	21	686	758	2,8	90,5
— od tega premazani papirji	3.014	2.472	2.301	131,0	107,4

Izkoriščanje zmogljivosti V. PS:

	VII. 80	ϕ I.—VIII. 1980	ϕ 1979	Plan 1980
Stopnja v %	81,6	85,0	83,5	85,6
Izmet v	15,93	18,68	18,8	19,4

Planirana proizvodnja v TOZD GP ni bila dosežena predvsem zaradi povečanih zalog nedovršene proizvodnje ter višjih zastojev na papirnem stroju. Proizvodni program je bil sestavljen skoraj izključno iz premazanih papirjev, ca. 36 % proizvodnje pa je bilo namenjeno za zunanja tržišča.

TOZD VETA

Proizvodnja:

Tapete rolic	205.608	179.203	183.330	112,1	97,7
Lepilo zavrtkov	43.360	26.350	12.500	346,9	210,8

Boljša konjunktura na domačem trgu ter izvoz tapet sta v tem mesecu spodbudila proizvodnjo, ki je tako bila za 12 % višja od planirane.

Naloge mestne organizacije ZK pri oblikovanju in uresničevanju socialistične samoupravne kadrovske politike

Mestna konferenca ZKS Ljubljana je na svoji 11. seji, 25. junija 1979, obravnavala oceno in analizo uspešnosti oblikovanja in uresničevanja socialistične samoupravne kadrovske politike v zvezi komunistov, v drugih družbenopolitičnih organizacijah, v družbenopolitičnih skupnostih ter v združenem delu in drugih samoupravnih skupnostih.

Ugotovila je, da so bili v obdobju od 9. februarja 1977, ko je mestna konferenca ZKS Ljubljana zadnjič obravnavala aktualna vprašanja oblikovanja in uresničevanja kadrovske politike, do danes doseženi številni dobri rezultati in uspehi, vendar se še vedno srečujemo s slabostmi in neskladji na tem področju.

Osnovno gradivo, ki so ga oblikovale delovne skupine, je bilo dobra podlaga, saj je spodbudilo izredno široke in dobro organizirane razprave v organizacijah ZK na ravni občin in mesta.

Mestna konferenca ZKS Ljubljana na podlagi tega gradiva, uvodnega poročila, dopolnil, pripomb, stališč in sklepov, ki so jih sprejele organizacije in vodstva ZK v Ljubljani, ter v skladu z usmeritvami 11. kongresa ZKJ in 8. kongresa ZKS ugotavlja, da so za uresničitev politike ZKS pomembne zlasti naslednje naloge članov, organizacij in organov zveze komunistov v Ljubljani:

1. Kadrovska politika in nadaljnje razvijanje kolektivnega dela in odgovornosti

Titova pobuda o razvijanju kolektivnega dela in odgovornosti ter stališča predsedstva CK ZKJ v zvezi s tem posebej poudarjajo in zaostrojujejo pomen doslednega uresničevanja načel kadrovske politike za nadaljnjo demokratizacijo družbenopolitičnih odnosov. Statutarne komisije občinskih in mestne konference ZKS naj skupaj z izvršnimi sekretarji za področje političnega sistema ter za področje kadrovske politike in organiziranosti zveze komunistov do konca septembra 1979 pripravijo konkretne programe uresničevanja. Titove pobude. Usklajevanje dejavnosti pri uresničevanju kolektivnega dela in odgovornosti v družbenopolitičnih organizacijah ter organih občin in mesta je potrebno uresničevati v okviru občinskih in mestne konference SZDL.

2. Sprejem in izvajanje družbenega dogovora o kadrovski politiki

a) Komunisti, člani samoupravnih organov in vodstva družbenopolitičnih organizacij smo kot nosilci akcije politično odgovorni, da bodo temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne organizacije in skupnosti sprejele družbeni dogovor o kadrovski politiki najkasneje do 15. 10. 1979, da bodo vsi nosilci kadrovske politike vsebino družbenega dogovora prenesli v vse svoje samoupravne akte v roku, ki ga določa dogovor, prav tako pa tudi določila samoupravnega sporazuma o zaposlovanju na območju ljubljanskih občin ter družbenega dogovora o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev, ter da bodo kadrovske potrebe postale sestavni del načrtovanja srednjeročnega razvoja in tekočih letnih ukrepov za realizacijo plana.

b) Komunisti moramo na vseh področjih svojega delovanja, v samoupravnih organih na vseh ravneh in v vseh okoljih občin in mesta zagotoviti dosledno spoštovanje in izvajanje vseh določil družbenega dogovora. Zato bomo v osnovnih organizacijah ZK enkrat letno kritično ocenili izvajanje njegovih določil v praksi. Uresničevanje družbenega dogovora je potrebno preverjati v povezavi z razvojem samoupravnih odnosov in rezultatov gospodarjenja. Prvi pregled uresničevanja teh določil bo opravljen aprila

1980. Zaostriti je potrebno politično odgovornost kršiteljev družbenega dogovora.

c) Mestna konferenca ponovno poudarja, da je v skladu z dolgočasno razredno usmeritvijo potrebno v vseh strukturah načrtovati kadrovske potrebe v najtesnejši povezavi z razvojnimi načrti in tako vplivati, da bo razvoj kadrov v skladu z resničnimi potrebami razvoja.

č) Komisije za spremljanje in izvajanje družbenega dogovora morajo do konca leta 1979 ustvariti razmere za uresničevanje družbenega dogovora v praksi. Hkrati morajo oblikovati ustrezne pobude v zvezi z usmerjanjem uresničevanja tega dogovora in jih posredovati družbenopolitičnim organizacijam. Uresničevanje družbenega dogovora naj temelji na ustreznejši strokovni, tehnični in administrativni usposobljenosti strokovnih službah v samoupravnih skupnostih, v občinah in mestu, ker brez tako organiziranih strokovnih služb ni mogoče uspešno uresničiti tega družbenega dogovora.

d) Potrebno je širše odpreti možnosti za uveljavljanje novih in mladih kadrov, ki imajo znanje in sposobnost ter moralnopolitične lastnosti odločnih borcev za socialistično samoupravljanje.

e) Še bolj kot doslej bomo pri kadrovanju na vse pomembnejše dolžnosti upoštevali celovitost strokovnih, družbenopolitičnih in moralnopolitičnih meril, ki se kažejo predvsem v konkretnem delu, ravnanju in obnašanju posameznika ter v njegovem aktivnem odnosu do uveljavljanja ustavnega položaja delavca v temeljni organizaciji, njenih asociacijah in v družbi kot celoti.

Za pomoč pri uspešnejšem uveljavljanju teh meril v praksi bosta komisija za organiziranost in razvoj ter kadrovska politiko in marksistični center MK ZKS prek delovne skupine pripravila konkretizacijo teh meril.

f) Komunisti v organizacijah združenega dela moramo v samoupravnih organih uveljaviti stalno prakso, da vsaj enkrat letno ocenjujemo uspešnost vseh vodilnih in vodstvenih delavcev. Za to je potrebno, da učinkoviteje uveljavljamo idejnopolitično diferenciacijo v osnovnih organizacijah ZK in kritiko ter samokritiko.

g) Komunisti moramo zagotoviti, da se bo krepila družbenopolitična in samoupravna odgovornost organov, predvsem pa delovnih ljudi, ki so nosilci kadrovskega odločanja, do sprejetih usmeritev na področju kadrovske politike. Pri kandidiranju in izbiri kadrov moramo dosledno upoštevati demokratske postopke, uveljaviti ustrezne metode ocenjevanja posameznikov, zlasti glede njihovega prizadevanja za uveljavljanje širših družbenih interesov, odnosa do družbenih sredstev ter za zagotavljanje vzornih medčloveških odnosov, hkrati pa se zavzemati za stalno idejnopolitično in strokovno usposabljanje v zvezi komunistov in družbi nasploh.

h) Osnovne organizacije zveze komunistov, komunisti v organih samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacijah se morajo zavzemati tudi za:

— hitrejšo podružbljanje kadrovske politike in za demokracijo vseh kadrovskih postopkov,

— oblikovanje opisa del in nalog kot praviloma samostojnega samoupravnega splošnega akta, ki bo podlaga za realno planiranje kadrov in izobraževanja,

— usmerjanje delavcev v izobraževanje v skladu s potrebami in interesi združenega dela,

— usmerjeno izobraževanje in poklicno usmerjanje delavcev in mladine,

— uresničevanje politike produktivnega zaposlovanja,

— da bodo pri izbiri delavcev za opravljanje del in nalog na področju mednarodnih odnosov dosledno upoštevana sprejeta družbenopolitična merila.

3. Uresničevanje in krepitev kadrovske-politične vloge zveze komunistov

a) Komunisti v osnovnih organizacijah moramo nameniti v prihodnje še več pozornosti sprejemanju novih članov, predvsem delavcev neposrednih proizvajalcev, žensk in mladih iz srednjih in srednjih strokovnih šol ter tudi iz vrst kvalificiranih delavcev, obrtnikov, kmetov in drugih delovnih ljudi, ki delajo s sredstvi v zasebni lasti.

b) Osnovne organizacije ZK morajo kontinuirano sprejemati članke na podlagi vodenja stalnih evidenc tistih delavcev, ki aktivno delujejo v samoupravnih organih, v delegacijah in drugih družbenopolitičnih organizacijah. Posebno pozornost je potrebno posvetiti sprejemu v ZK v ozidih na področju zdravstva, šolstva, kulture, zunanje trgovine in drugod, kjer s sprejemanjem zastajamo.

Člani mestne in občinskih konferenc morajo do novembra obiskati vse osnovne organizacije, kjer letos še niso sprejeli nobenega novega člana in zahtevati, da razpravljajo o teh vprašanjih.

c) Odločneje se moramo zavzemati za osveščanje vseh delovnih ljudi in za njihovo družbenopolitično graditev, pri čemer moramo posvetiti posebno pozornost mladim ter jim pomagati, da se razvi-

jajo v celovite osebnosti, kakršne potrebuje naša družba;

č) Ob pripravah na volilne konference v zvezi komunistov, ki bodo jeseni, je potrebno evidentirati in kadrovati tiste člane ZK, ki so s svojim političnim delom, pogumom in ugledom že dosedaj dokazali, da bodo kos novim nalogam ZK.

d) Osnovne organizacije ZK morajo poskrbeti za individualno in organizirano idejnopolitično usposabljanje svojih članov, ki mora biti usmerjeno k prizadevanjem za uspešno opravljanje nalog in dolžnosti osnovnih organizacij in posameznih članov pri uresničevanju vsakodnevnih in dolgoročne politike zveze komunistov.

e) Vsaka osnovna organizacija mora na začetku leta (najkasneje pa do konca marca) predvideti s kadrovskimi načrti usposabljanje svojih članov, posebej še v seminarjih za novospregate člane ZK, v politični šoli, v dopisni šoli marksizma, v trimesečnem seminarju teorije in prakse marksizma ter v drugih oblikah, ki jih organizirajo komiteji in drugi organi ZK. Pri tem morajo tudi dosledno in odgovorno vztrajati pri uresničevanju sprejetih načrtov usposabljanja za vse člane ZK v skladu z njihovimi sposobnostmi in interesi.

f) Komiteji občinskih in mestne konference ZKS morajo takoj za-

četi pripravljati ustanovitev skupne stalne politične šole ZK na ravni mesta in storiti vse potrebno za njeno uveljavitev.

g) Mestna konferenca ZK zavezuje komiteje občinskih in mestne konference zveze komunistov v Ljubljani ter njihove kadrovske organe, da trajno posvečajo posebno pozornost oblikovanju in uresničevanju socialistične samoupravne kadrovske politike v gospodarskih in družbenih dejavnostih posebnega družbenega pomena. To so predvsem področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, vzgoje in izobraževanja, zdravstva, kulture, informativno-propagandne dejavnosti ter zunanje trgovine pa tudi občinske in mestna uprava, pravosodje, SDK in drugi. Pri tem je potrebno upoštevati pomen in specifične naloge posamezne dejavnosti.

Vse osnovne organizacije in organi ZK morajo konkretno opredeliti svoj položaj, vlogo in način delovanja pri oblikovanju in uresničevanju socialistične samoupravne kadrovske politike ter načine in sredstva, ki bodo zagotovili uresničevanje vodilne idejne in kadrovske-politične vloge ZK.

Na podlagi teh nalog, osnovnega gradiva in razprav na vseh ravneh je potrebno konkretizirati svoje naloge in sprejeti politično odgovornost za njihovo dosledno uresničevanje.

Obisk predstavnikov mestne in občinske konference ZKJ Ljubljana v OOKJ DSSS in TOZD Družbeni standard Papirnice Vevče

Dne 16. septembra 1980 je bil na pobudo Mestne konference ZKJ sestanek članov OOKJ delovne skupnosti skupnih služb in TOZD Družbeni standard z dnevnim redom:

1. Izvrševanje nalog OOKJ pri oblikovanju in uresničevanju socialistične samoupravne kadrovske politike,

2. Kadrovanje v dopisno šolo marksizma.

Na sestanku so sodelovali: tov. Drago Pleško, izvršni sekretar komisije za organiziranost, razvoj in kadrovska politiko pri Mestni konferenci ZK; Nika Modic, izvršni sekretar za organiziranost, razvoj in kadrovska politiko pri Občinski konferenci ZK; Marjan Dragar, predsednik komisije za organiziranost, razvoj in kadrovska politiko; Pavle Jeriha, član Občinske konference ZK in kadrovske komisije; Franc Mandeljc, član občinske komisije za organiziranost, razvoj in kadrovska politiko pri Občinski konferenci ZK.

Sekretar OOKJ je prisotne goste seznanil z dosedanjim delom OOKJ delovne skupnosti skupnih služb (DSSS).

Tovariši so nas obiskali na osnovi akcije Mestne konference (gradivo v prilogi glasila »Komunist« z dne 6. 6. 1979), da se v osnovnih organizacijah seznanijo z uresničevanjem sklepov ZK pri oblikovanju in uresničevanju socialistične samoupravne kadrovske politike.

Poudarjeno je bilo, da niso prišli na kontrolo v našo OO ZK. Mestna konferenca izvaja splošno akcijo za ustrezno seznanitev z delom OO ZK, obenem pa želijo nuditi pomoč pri odстранjevanju problemov v delovanju osnovnih organizacij ZK. Ocena o delu in izvajanju sklepov Mestne konference v naši osnovni organizaciji ZK bo podana 27. oktobra 1980 na seji mestne konference ZK.

Razprava je tekla o naslednjih nalogah članov ZK:

— o razvijanju kolektivnega dela in odgovornosti v OO ZK,

— o sprejemanju in izvajanju družbenega dogovora o kadrovski politiki,

— o uresničevanju in krepitvi kadrovske-politične vloge ZK.

Tovariše smo podrobno seznanili z rezultati dela in problemi naše OOKJ pri izvajanju zgoraj navedenih nalog. Ugotovili smo, da dajemo premalo poudarka sprejemu novih članov in izobraževanju članov ZK.

V bodoče morajo vodilni delavci v naši delovni organizaciji polletno podatki oceno dela na sestankih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov.

Pravočasno se moramo pripraviti na ustrezno zamenjavo kadrov, bodisi zaradi odhoda v pokoj ali reelekcije. To delo morajo opraviti družbenopolitične organizacije skupno z občinsko konferenco.

V nadaljnji razpravi smo govorili o aktivnosti ZK na nivoju SOZD in o delu delegatov. Ugo-

tovljeno je bilo, da ta aktivnost ni ustrezna.

Pri pregledu problematike kadrovanja in izobraževanja je bilo pojasnjeno, da se stanje izboljšuje. Pričakujemo pa še več, saj naša DO namenja izobraževanju velika finančna sredstva in štendiramo na raznih šolah precejšnje število mladih, pa tudi starejših, ki se izobražujejo ob delu.

V razpravi je sodelovalo veliko število članov naše OO ZK, kar kaže na potrebo in pomembnost takih obiskov. Smatramo, da je bil vzpostavljen z našimi gosti pristen odnos, da ni bilo zadržanosti v razpravah.

Menimo, da je tako sodelovanje nujno potrebno in si ga želimo tudi v bodoče.

Ivo Avbelj

S smrtjo Bena Zupančiča smo izgubili velikega človeka, politika, predvsem pa velikega ustvarjalca delavske kulture

»... Delo je naredilo človeka tudi za proizvajalca kulture... torej je treba začeti z delom, z vsem, kar ga obdaja... Delu je treba priznati ustvarjalnost... to pa pomeni tudi delavcem — kot posameznikom, kot skupini, množici, zlasti pa kot zavestno usmerjenemu razredu.

In še nekaj: nobena svoboda ni brezmejna ali splošna. Zmeraj znova jo moramo ustvarjati, si zanj prizadevati, ne da bi se kdaj dokopali do njene vseobsežnosti. Zmeraj je bomo imeli približno toliko, kolikor jo bomo imeli vsepovsod v družbi — v vseh njenih dejavnostih in razmerjih, včevši materialno proizvodnjo...« (1974).

Beno Zupančič je v prizadevanjih za utrjevanje samoupravnega političnega sistema veliko prispeval zlasti k poglobljanju vloge in funkcije delovnega človeka in njegovega položaja v družbi. Ob opravljanju svoje poslanske dolžnosti je tenkočutno prislunil interesom delavcev in delovnih ljudi in jih uspešno uveljavljal v okviru skupnih interesov narodov in narodnosti Jugoslavije. Povezoval je dejavnost organiziranih socialističnih sil v SZDL Jugoslavije ter tvorno utrjeval vlogo skupščine SRS na temelju delegatskih odnosov. Posebej izrazito in v marsičem pionirsko je njegovo delo pri snovanju osnov kulturne politike in pri podružbljanju kulture. V svoji publicistični dejavnosti je opredelil napredne poglede na vse aktualne pojave v kulturi s ciljem, da postane delovni človek ne le njen nosilec, ampak tudi soustvarjalec. Je eden izmed pobudnikov dogovora o kulturni akciji, s katerim sta socialistična zveza in zveza sindikatov opredelila svojo dejavnost na področju kulture.

To so bile utemeljivte priznanja, ki mu ga je ob letošnjem dnevu samoupravljalcev podelila Zveza sindikatov Slovenije.

Delu moramo dati mesto, ki mu gre

Sredi avgusta sta bila v prilogi Delavske enotnosti »Sindikalnem poročevalcu št. 6« objavljena osnutka dveh družbenih dogovorov in sicer:

— o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter

— o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog.

Skupni sklep vseh treh udeležencev dogovora — Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice in Izvršnega sveta skupščine SRS — nalaga sindikalnim organizacijam obširno javno razpravo o predloženih dokumentih. V tej razpravi naj se temeljito preveri primernost predlaganih usmeritev v obeh dogovorih.

Večina članov sindikalnih odborov in delegatov samoupravnih organov v naši delovni organizaciji se jasno zaveda upravičenosti očitkov, da mnogokdaj iz različnih razlogov ne znamo ali ne zmoremo pripraviti temeljitih

javnih obravnav pomembnih dokumentov. Vse prevečkrat nam potem prepovršne odločitve povzročajo preglavice in nadaljnje nenačelne rešitve.

Tokratna javna razprava je za naše sindikalne organizacije dobra prilika, da v zahtevni gospodarski situaciji s skupnimi močmi vendarle uspešno izvršimo postavljeno nalogo.

Najprej moramo ugotoviti sedanje stanje. Res temeljita razprava o tem naj bi dala predvsem tele rezultate:

— ugotovitev ovir, ki preprečujejo uresničevanje načela delitve po delu in rezultatih dela,

— oceno uveljavitve načela delitve po delu,

— kontrolo opravil, ki pogojujejo velik obseg stroškov, ki se izplačujejo kot osebni prejemki,

— oceno izvajanja dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980.

Novosti, ki jih prinašata oba osnutka dogovorov, nam niso popolnoma neznane. Marsikdaj smo že govorili o podobnih ureditvah

področja oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Rezultati našega obravnavanja predloženih dogovorov se morajo odraziti tudi v ustrezni ureditvi sporazuma v dejavnosti.

V akcijo za izvedbo razprave, katere nosilci so izvršilni odbori osnovnih organizacij, gremo zadostno pripravljeni. Pisnega materiala je dovolj zagotovljenega, potruditi pa se moramo, da sindikalne skupine neposredno obravnavajo predloge ureditve tega področja.

O predlogih, ki jih je dala javna razprava, smo razpravljali tudi na problemski konferenci 22. septembra in prepričani smo, da bodo ustrezno upoštevani.

Marjan Kopecky

Opomba uredništva: ker je bila redakcija te številke Našega dela zaključena pred 22. septembrom, bomo zaključke razprave s problemske konference posredovali v prihodnji številki.

Ali smo pripravljeni na usmerjeno izobraževanje

NOVA PODOBA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA SISTEMA

Sistem vzgoje in izobraževanja, ki ga oblikujemo, sestavljata (kot kaže skica) dve zaporedni stopnji:

- osnovno izobraževanje
- usmerjeno izobraževanje

Osnovno izobraževanje in vzgojo povezuje v celoto organizirano

predšolsko vzgojo in pripravo na šolo ter osemletno osnovno šolo.

V usmerjenem izobraževanju se pred vstopom v delo ter pozneje ob delu in iz dela prepletajo:

- izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe,
- usposabljanje z delom,
- izpopolnjevanje strokovne izobrazbe.

zbo in jo dvigajo na višjo raven ter se tako usposobijo za zahtevnejša dela in naloge.

Neločljiva sestavina priprave za delo in vseh programov za pridobitev izobrazbe, delno tudi programov za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe, je **usposabljanje z delom**. Največkrat poteka kot:

- praktičen pouk,
- kot proizvodno delo,
- delovna praksa,
- samostojni program usposabljanja.

Izpopolnjevanje strokovne izobrazbe je postalo nenehna potreba — vsakega delavca in občana, — zahteva pospešenega znanstveno-tehničnega, tehnološkega in družbenega razvoja.

Sistem vzgoje in izobraževanja, ki ga oblikujemo, temelji na sodobnem pojmovanju **permanentnosti izobraževanja in vzgoje**. Vzgoja in izobraževanje sta nenehni, neprekinjeni procesi, v katerih smo vključeni vse življenje; človeka pripravljata za življenje in ga tudi spremljata do pozne starosti.

Spremembe, ki jih uvajamo, odpirajo vzgoji in izobraževanju po osnovni šoli pot **pospešenega napredka**, ki ga zahteva družbeni razvoj na pragu novega tisočletja. Samoupravni položaj omogoča delavcem in drugim delovnim ljudem, da prevzamejo v združenem delu odgovornost za vsa družbena področja in dejavnosti.

V samoupravno zasnovanih družbenih odnosih so tudi **vzgojni cilji bistveno drugačni** kot v drugih družbenopolitičnih sistemih. NAŠ CILJ JE: SVOBODNA, ODGOVORNA IN VSESTRANSKO RAZVITA OSEBNOST, KI BO USTVARJALNO RAZVIJALA PROIZVAJALNE SILE IN SOCIALISTIČNE DRUŽBENE ODNOSE.

POTI DO IZOBRAZBE

Usmerjeno izobraževanje izhaja iz zahtev dela in samoupravljanja ter iz potreb vsestranskega razvoja človekove osebnosti. V skladu s marksističnim načelom o povezovanju in izobraževanju iz dela in s sodobnimi potrebami se izobraževanje in delo v življenju vzajemno dopolnjujeta in prepletata. V usmerjenem izobraževanju se človekove potrebe po izobrazbi uresničujejo po treh poteh:

1. kot izobraževanje pred vstopom v delo,
2. kot izobraževanje ob delu,
3. kot menjavanje obdobja izobraževanja in dela — izobraževanje iz dela.

Vse tri poti do izobrazbe so enakopravne in enakovredne.

(Se nadaljuje)
DIV

Obnova industrijskega tira v papirnici

Nepogrešljiv industrijski tir

Če hočemo delati papir, rabimo surovine. Te dobivamo iz cele Evrope — v glavnem po železnici. Prihajajo v večjih količinah — kampanjsko. Po 20 ali tudi več orjaških štiriosnih vagonov drsi po našem industrijskem tiru včasih na dan. Nosilnost današnjih modernih vagonov je 55 ton, naš industrijski tir pa ni vedno pripravljen izdržati tolikšen pritisk. Zato smo že v letih 1978-79 pričeli resno razmišljati o rekonstrukciji tira iz dosedanjega sistema južni X na sistem S-45, saj smo s starim sistemom ogrozili varnost v tovarni. In letos je del industrijskega tira, ki je v sami tovarni, obnovljen.

Žal pa je zmanjkalo denarja za obnovo tira izven tovarne, kar smo

planirali sedaj za leto 1981. V smeri proti železniški postaji Zalog bomo morali drugo leto obnoviti še 1500 metrov industrijskega tira, ki je v zelo slabem stanju. TOZD Blagovni promet bo moral v to zagristi in zagotoviti finančna sredstva. Če ne bo šlo drugače, se bo treba pač odpovedati kakemu drugemu vzdrževanju, ki morda ni tako zelo nujno, če hočemo, da bo dostava surovin po tiru tekla nemoteno in to je za nas silno pomembno.

Tako se bodo zmanjšale stojnine, ki so bile vsa leta nazaj visoke, za kar je bil kriv tudi neurejen in zastarel industrijski tir, po katerem zdrsi letno preko 100.000 ton raznega tovora.

Jože Zajšek

Zračna pošta

Prva varianta:

Obstoječa lahka cevna pošta ostane, doda se linija od vozlišča na PS V. do upravnega poslopja. V tem primeru se vsa pošta za druge obrate na vozlišču (laboratorij PS V) preloži. Za to delo bi morali nekoga zaposliti.

Druga varianta:

Sedanje vozlišče se prestavi v upravno poslopje. Vse linije za posamezne obrate gredo iz uprave. Manipulacijo in transportiranje pošte bi opravljal vratar v upravnem poslopju.

Obe varianti predvidevata tudi povezavo obratov z dodatnimi linijami in sicer:

- vzdrževanje,
- bodoči PS VI,
- skladišče papirja,
- visoko-regalno skladišče,
- tapete.

Obstoječa linija med IV. in V. papirnim strojem zaradi namena zračne cevne pošte ni potrebna in odpade.

Za obe varianti smo pridobili tudi strokovno ovrednotenje, ki je za prvo varianto 1.471.020,00 din in za drugo varianto 2.543.280,00 din.

Zaradi zelo visokih stroškov usposobitve in dopolnitve zračne pošte menimo, da v tem trenutku predlagani varianti ne prideta v poštev. Omenjeni sklep smo sprejeli na ožjem strokovnem posvetu dne 1. 9. 1980 ter ga kot predlog posredovali delavskim svetom TOZD. Obenem smo zaradi manjših škod predlagali naslednje:

— demontirati postaje in jih skupaj z že dobavljenimi puščicami shraniti v investicijskem skladišču,

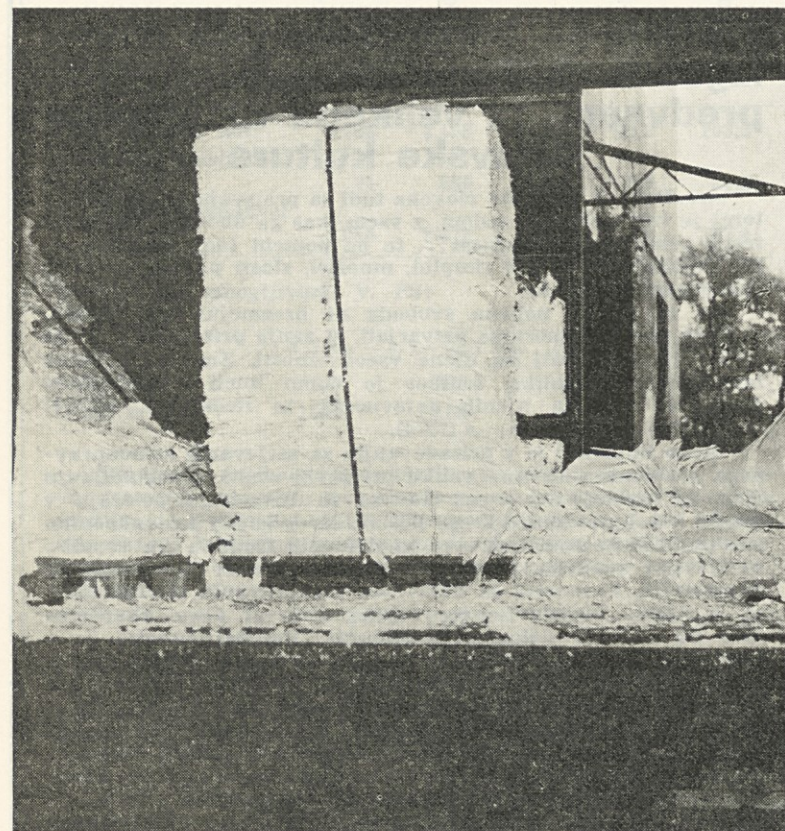
— po razčiščenih situacijah okoli postavitve VI. PS in ob boljši finančni situaciji bomo realizirali predelani predlog po eni od variant,

— kolikor v roku dveh let ne ugotovimo uporabnosti oziroma potrebe po lahki cevni pošti, bomo postaje odprodali,

— do nadaljnjega se interna pošta raznaša po že ustaljenih organizacijskih predpisih.

Navedeni predlog je bil posredovan delavskim svetom, ki so ga s sklepi tudi potrdili.

Stane Jalovec

Porušena celuloza v vagonih iz Sremske Mitrovice povzroča delavcem pri raztovarjanju veliko težav. Tu ne pomaga nobena mehanizacija

Nakup družbenih stanovanj v soseski MS 4/5 Fužine

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Moste-Polje je Papirnico Vevče na osnovi meril vključevanja delovnih organizacij in drugih v stanovanjsko graditev na območju ljubljanskih občin uvrstila na listo pričakovalcev družbenih stanovanj v soseski Fužine. Tako si je naša delovna organizacija v letu 1980 že zagotovila nakup 16 stanovanj različnih velikosti, ki bodo po izjavi prodajalca Staninvest Ljubljana vseljiva v mesecu marcu 1981.

Nova stanovanjska soseska bo stanovalcem nudila tudi vse spremljajoče objekte: šole, vzgojno varstvene zavode, trgovine, dom starejših občanov, banko, pošto in drugo. Stanovanjski objekti pa bodo med seboj povezani z zelenicami, parki, dana pa bo tudi možnost za rekreacijo in šport. Bodoči stanovalci, tako etažni lastniki kot nosilci stanovanj v družbeni lasti, bodo lahko kupili garaže, ki bodo zgrajene v drugi polovici 1981. leta. Informativna cena garaže je 84.127,00 dinarjev, seveda pa bodo morali kupci do prevzema pokriti investicijo v višini 80 %.

Načrtovalci soseske že sedaj razmišljajo o načinu, organiziranosti in delovanju bodočih stanovalcev tako v organih hišne kot krajevnne samouprave, za kar so

bili že izdani vprašalniki. Soseska oziroma naselje bo potrebno izoblikovati tako, da bo možno v njej reševati probleme medsebojne pomoči, anonimnosti, odtujevanju od narave, družbene segregacije in podobno. Pričakujemo torej naselje, ki bo stanovalcem nudilo občutek pripadnosti in upoštevanja, kakor tudi določeno varnost in zavetje. Za naše delavce bodo na voljo naslednja stanovanja:

1. 5 garsonjer (izmera 29,17 m²); stanovanja se nahajajo: objekt 4: pritličje, II., IV., VI. in X. nadstropje;
2. 8 dvosobnih stanovanj (izmera 59,07 m²), stanovanja so v: objekt 4: pritličje, II., III., V., VI., VIII., IX. in XI. nadstropje;
3. 3 dvoipol sobna stanovanja (izmera 67,78 m² in 65,09 m²), stanovanja pa se nahajajo: objekt 4: VI., IX., XI. nadstropje.

Naša stanovanja se, kot smo že navedli, nahajajo v objektu A 4, to je v stolpnici z 12. nadstropji. Objekt je priključen na javno toplovodno, vodovodno, kanalizacijsko, plinsko in električno omrežje. Vsa stanovanja imajo lože, sicer pa vsakemu stanovanju pripadajo še skupni prostori: zaklonišče, shramba, kolesarnica, sušilnica in drugi skupni prostori.

Kuhinja ni opremljena, vendar je mogoča montaža tipske kuhinje. Tako je predviden priključek za

dvodelno pomivalno korito ali enodelno s pomivalnim strojem. V kuhinji so predvideni še priključki za električni in plinski štedilnik, hladilnik, vtičnice za gospodinske stroje ter napo s povezavo za prezračevanje. V garsonjerah pa so predvideni priključki za mini kuhinjo brez plina.

Kopalnice imajo vgrajeno tipsko opremo: ležalno kad (v garsonjerah sedežno), umivalnik, straniščno školjko s kotličkom za splakovanje, ogledalo, polico in držala za brisače. V vsaki kopalnici je tudi priključek za pralni stroj.

Sobe imajo po tleh lamelni parket, predsobe in kuhinje PVC, sanitarije in lože pa keramične ploščice.

Morda še podatek o načinu plačila družbenih stanovanj. Izhodiščna prodajna cena m² stanovanjske površine znaša 14.599,60 dinarjev, vendar cena še ni dokončna; skupni znesek nakupa stanovanj pa znaša 12.037.239,00 dinarjev.

Viri sredstev za plačilo so naslednji:

1. posojilo VIII. natečaja združenih sredstev SSS Ljubljana v višini 32,5 % od vrednosti stanovanj z rokom vračila 15 let in 3,5 % obrestno mero;
2. posojilo LB, stanovanjsko-komunalne banke Ljubljana v vi-

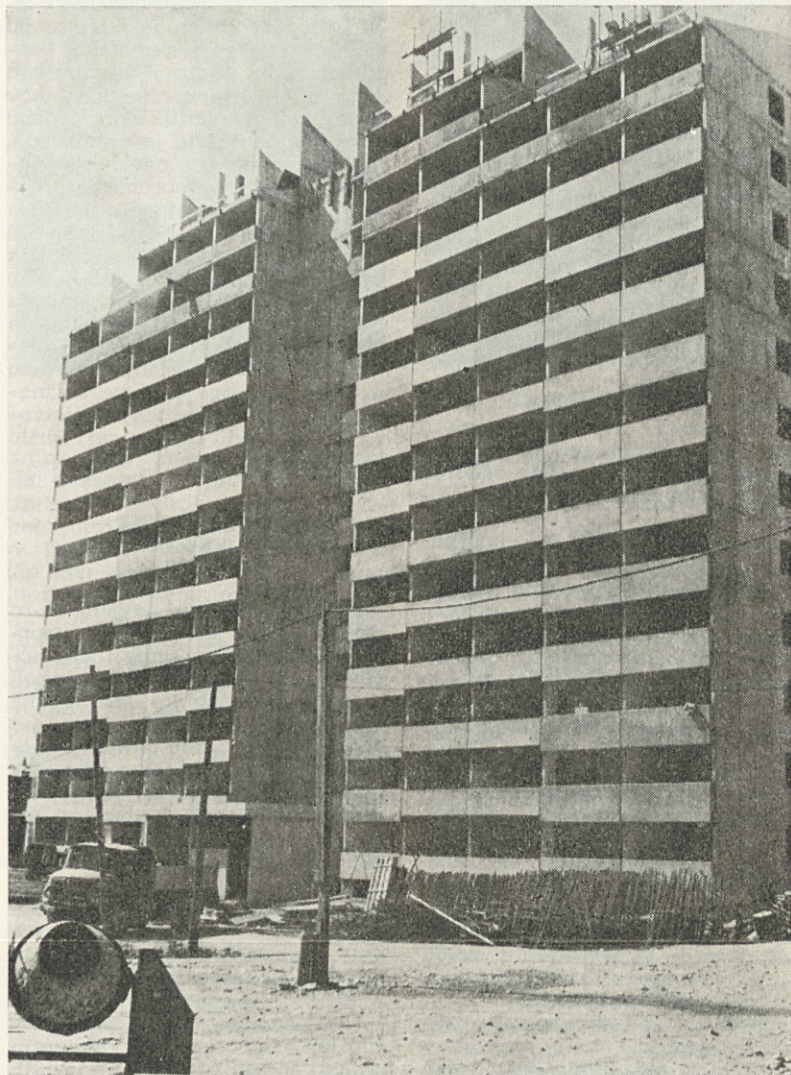
šini 67,5 % na osnovi predhodne vezave denarnih sredstev stanovanjskega sklada za dobo 5 in 10 let ter rokom vračila 4 oziroma 9 let in 4,0 % na obrestno mero.

Delovna organizacija Papirnica Vevče je del obveznosti plačila nakupa družbenih stanovanj že poravnala v mesecu septembru, preostanek kupnine pa bomo poravnali še v dveh manjših obrokih, tako kot je dogovorjeno s prodajno pogodbo.

Že sedaj je jasno, da perečega stanovanjskega problema zaposlenih delavcev ne bo mogoče rešiti z nakupom 16 stanovanj. Razveseljivo pa je dejstvo, da smo uvrščeni med pričakovalce stanovanj tudi v letu 1981, pa zato pričakujemo, da bodo pereči stanovanjski problemi rešeni z novo načrtovanim nakupom družbenih stanovanj.

Za boljšo predstavbo objavljamo floris stanovanj.

R. J.

Objekt A 4 — dvanaestnadstropna stolpnica, v kateri se gradijo družbena stanovanja, za katera bodo dobili stanovanjsko pravico tudi naši delavci

Tekmovanje industrijskih gasilskih društev SRS v »Palomi« na Sladkem vrhu

Tako kot vsako leto je bilo letos tekmovanje industrijskih gasilskih enot slovenske papirne in papirno-predelovalne industrije; tokrat je tekmovanje organiziralo IGD »Paloma« Sladki vrh.

Na tekmovanju, ki je bilo dokaj dobro organizirano, so letos tekmovale štiri ženske gasilske desetine in deset moških desetini.

Tako moški kakor tudi ženske so tekmovali v:

- taktični vaji z uporabo motorne brizgalne,
- in v štafeti z ovirami na 350 m dolgi progi.

Rezultati tekmovanja

Moške desetine:

	Točk
1. Količevo	825,5
2. Krško	818,0
3. Paloma I	810,5
4. Vevče	806,5
5. Paloma II	801,6
6. Radeče I	791,8
7. Radeče II	787,0
8. Ceršak	783,0
9. Valkarton Logatec	767,5
10. Lepenka Tržič	764,1

Članice:

1. Paloma I	627,5
2. Krško	616,8
3. Paloma II	599,0
4. Valkarton Logatec	598,8

Pri moških so se ponovno izkazali tekmovalci iz Količevega, ki imajo dokaj natančno izvežbano tekmovalno desetino, ki tekmuje tudi zelo uspešno na drugih podobnih tekmovanjih, ki jih organizira Gasilska zveza Slovenije. Njihovo delo je načrtno, do poptankosti naštudirani gibi, zato sodi ta tekmovalna desetina v sam vrh slovenskih gasilskih desetini in ima praktično že dve leti prvo mesto vnaprej zagotovljeno.

Naši tekmovalci so letos tekmovali v nekoliko spremenjeni postavi, saj sta staro tekmovalno desetino, ki tekmuje že več let, tokrat dopolnila Vlado Juvan in Milan Cerar. V naši desetini so tekmovali še: Leon Kurent, Mirko Podgorelec, Martin Anželj, Stane Močnik, Franc Škrubelj, Anton Pavlič, Bojan Lorbec in Stane Rupnik. Tekmovalno desetino je pripravljala ponovno Mirko Škvorc.

Četrto mesto Vevčanov je pravzaprav med desetimi desetinami uspeh, saj je znano, da so naši tekmovalci pravzaprav v povprečju najstarejša desetina in mora-

mo zato našim gasilcem dati za požrtvovalnost vse priznanje. Z malo več sreče oz. z boljšim časom bi lahko dosegli tudi boljši rezultat.

Navsezadnje pa je namen tega vsakoletnega tekmovanja prikaz in ocena mobilnosti ter fizična pripravljenost gasilcev, kar je zelo pomembno pri morebitnih reševalnih akcijah.

Ta prireditev je bila povezana tudi s praznovanjem 30-letnice delavskega samoupravljanja v »Palomi«, po tekmovanju pa je bil tudi slavnostni prevzem gasilske avtocisterne TAM-110 in orodnega vozila IMV-2200 D. Tako je to društvo bogatejše še za dvoje gasilskih vozil in njihov avtopark ima sedaj že štiri vozila.

Na Vevčah pa ni pravega razumevanja za gasilsko preventivo, saj imamo še vedno najbolj sla-

bo opremljen gasilski dom od vseh gasilskih društev papirne industrije, da ne govorimo o drugih ugodnostih, ki jih druge delovne organizacije nudijo gasilskim enotam. Nič ni torej čudnega, da članstvo upada, da priliva novih mladih gasilcev ni in da bo potrebno nujno nekaj spreminiti, če hočemo dvigniti kvaliteto dela in zanimanje za gasilsko dejavnost v naši tovarni. Brez boljše opremljenosti ter boljšega strojnega in voznega parka, pa tega namena prav gotovo ne bomo dosegli.

Naši gasilci so se udeležili še podobnega tekmovanja, ki ga je organizirala Občinska zveza 21. 9. 1980 v Zadobrovi, pripravljamo pa tudi večjo gasilsko vajo na področju tovarne za »gasilski teden«, ki bo koncem oktobra.

V. J.

IZ GLASILA PTT DELAVCEV:

Drugo leto novi telefoni v Mostah

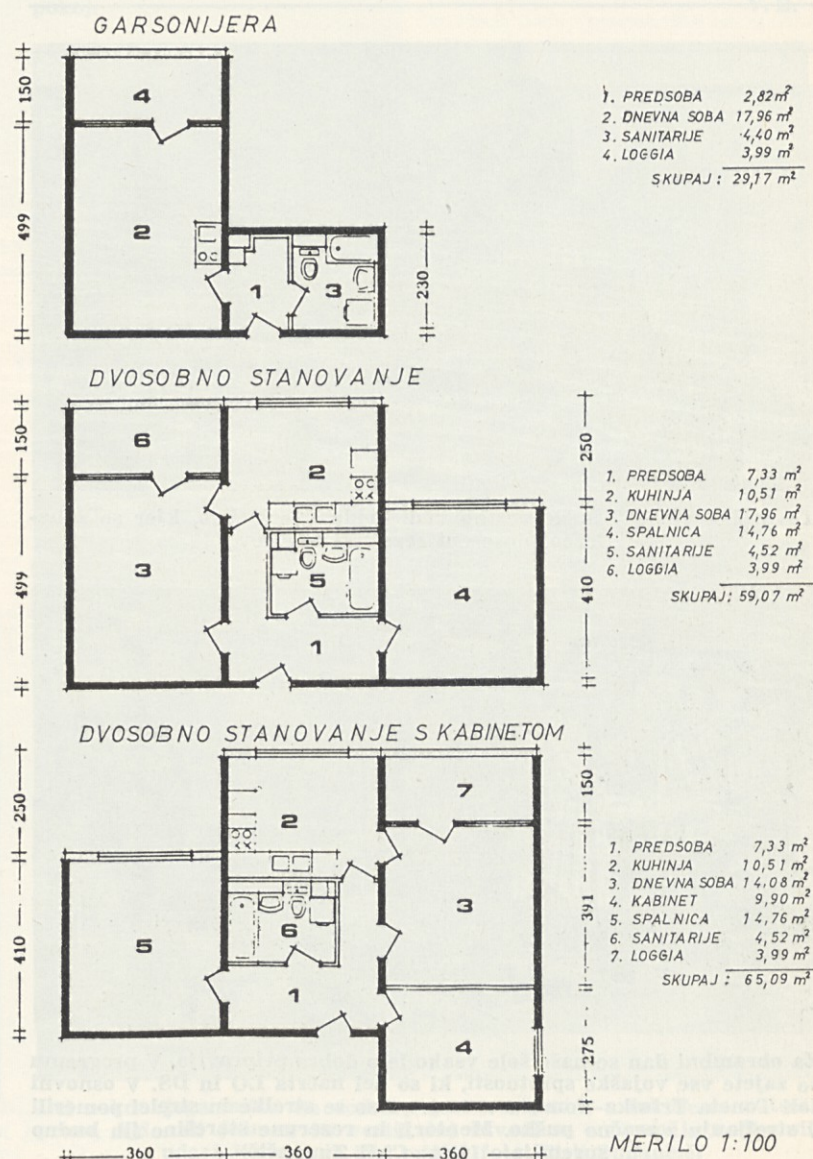
Moščanska telefonska centrala bo kmalu zmogla 12.800 priključkov — predračunska vrednost opreme in montaže razširjene centrala je kar 8,9 milijarde starih dinarjev.

Da v občini Moste-Polje primanjkuje telefonov, je že dalj časa na dlani, zato smo se v naši delovni organizaciji odločili za gradnjo nove pošte s telefonsko centralo v Polju, mimogrede povedano, dokler centrala ne bo gotova, bo vrzeli v telefoniji na tem področju vsaj delno skušala zapolniti kontejnerska centrala, ki je že postavljena, in za razširitev telefonske centrala Moste. Razširitev moščanske telefonske centrala je poleg velike centrala v KDIC ta hip prav gotovo največja naložba v telefonijo na ljubljanskem področju, saj je predračunska vrednost opreme in montaže kar 8,9 milijarde starih dinarjev, dejanska cena pa utegne biti še precej večja.

Ko bo razširitev telefonske centrala končana, bo zmogla moščanska centrala 12.800 telefonskih priključkov, se pravi, da se Mostam obeta 8.800 novih telefonov. Montažna dela v centrali so v glavnem že končana, pravkar poteka preverjanje medsebojnih

zvez v centrali in povezave centrala z novim in večjim računalnikom, katerega zmogljivost je še enkrat večja kot pri starem, vendar pa delavce Iskre najtežje še čaka. Ne samo, da zaenkrat ni uvoznega dovoljenja za nekatere elemente delilnika, ki je bistveno pomemben za vključevanje centrala v promet, tudi spajanje starega in novega dela centrala bo trd oreh, kajti v Iskri doslej še niso širili telefonskih central tipa Metaconta, kakršna je v Mostah, poleg tega pa tudi sama združitev obeh delov ne bi smela motiti telefonskega prometa, vsaj preveč ne. Kakorkoli že, upati je, da bo razširjena centrala konec leta pripravljena za priključitev v promet.

Seveda pa zadeva le ni tako enostavna, kajti zgraditi bo treba tudi kabelsko omrežje, ki v Mostah ni prav gosto razpredeno. Zato si bodo morali bodoči imetniki telefonov prek krajevnih skupnosti s skupnimi močmi zagotoviti dodatna finančna sredstva. Vsekakor bo vključevanje novih telefonov potekalo v fazah. Tako je računati, da bodo v občini Ljubljana Moste-Polje čez leto ali dve dobili okrog 15.000 novih telefonov, saj je treba upoštevati tudi novo centralo v Polju.

Pravilno učenje — pot do uspeha

Nad 40 štipendistov in 20 vancev se pripravlja, da bodo po dveh, treh ali štirih letih vstopili v našo delovno skupnost in nudili svoje delovne sposobnosti pri izvrševanju delovnih nalog. Istočasno se večje število delavcev z različnih delovnih področij izobražuje ob delu. Njihovi uspehi pri učenju so dokaj pohvalni, nekaj pa je tudi le polovičnih, ki izhajajo iz osebnih razlogov ali pa tudi iz napačnih pristopov k učenju.

Poklicno usposabljanje za katerokoli delo zahteva, da se ob specifičnem učenju in urjenju na delovnem mestu osvoji še določeno teoretično znanje. Racionalno pridobivanje strokovnosti v dani situaciji še ne zadostuje. Potrebno je še poznavanje pojmov, dejstev in principov, ki so v tesni zvezi z delom. Brez potrebnega teoretičnega znanja ni možno pravilno upravljati s stroji, ni se mogoče znajti v raznih težavah, ni mogoče izpolnjevati svojega dela in ga tudi ni možno kontrolirati. Kolikor bolj se veča kompliciranost neke dejavnosti, stroja ali postopka, toliko večja mora biti tudi potreba po obširnejšem teoretičnem znanju, ki je eden od osnovnih pogojev pri vsakem človeškem delu.

Osnovnošolsko znanje pri poklicnem usposabljanju še zdaleč ne zadošča. Zato moramo to znanje dopolnjevati z novim teoretičnim znanjem, ki zadeva tehnične novosti, vezane na delo in poklic. Pridobivanje tega znanja je odvisno od organizacije pouka, zlasti pa od lastnega organiziranja načina učenja.

Mladina ima na razpolago pridobivanje praktično-teoretičnega znanja v raznih splošnih in strokovnih šolah, srednjih, višjih ali visokih. Starejši delavci, ki v mladosti niso imeli priložnosti za sistematično pridobivanje znanja, se pa lahko usposabljaajo v raznih tečajih in seminarjih, šolah za odrasle in na drugih vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Običajno je izobraževanje, zlasti v pošolskih letih, vezano z določenimi težavami. Večino teh težav pa lahko odpravimo, če se držimo določenih principov pri učenju, ki nam bodo koristili se-

daj pri počitniški praksi, še več pa v novem šolskem letu.

UČENJE PLANIRAJMO — PRVI PRINCIP

Učiti se po načrtu v prvi vrsti pomeni vnaprej predvideti čas za učenje. Učenje je sistematsko delo, ki ga ne opravljamo po razpoloženju ali slučajno, kadarkoli. Res je, da nismo vedno enako razpoloženi, niti sposobni za učenje. Vendar je uspeh odvisen od tega, koliko se sistematsko, vsakodnevno v naprej planiranem času učimo. Preobsežno učno snov je treba porazdeliti. Kampanjsko učenje brez načrta je nesmiselno. Ob takem učenju pač lahko napravimo izpit, ne moremo pa osvojiti pravnega znanja. Koliko časa se moramo učiti, je odvisno od naših sposobnosti, nadarjenosti in obsega dela. Načrt nam vsekakor ne da več časa, kot ga imamo na razpolago, onemogoča pa nam, da ga racionalno izkoristimo. Pri planiranju časa za učenje moramo upoštevati druge delovne dolžnosti, poklicno in družbeno udejstvovanje, pa tudi čas za razvedrilo in obveznosti.

DRUGI PRINCIP — UČITI SE ZBRANO IN RAZUMNO

Težko je pridobiti navado, da se zbrano učimo. Neurejeno in neorganizirano delo s samo mehaničnim ponavljanjem ne bo nikoli prešlo v višjo obliko dela. Velika sta prostor in okolica, kjer se učimo. Vseemu, kar nas pri učenju moti, se moramo izogniti. Praksa je pokazala, da je bil uspeh učenja bolj odvisen od tega, kako smo se učili, kot pa od časa učenja, tj., koliko časa smo presedeli ob knjigi. Pridobivanje znanja je v najtesnejši zvezi z mišljenjem. Kdor se uči, mora snov tudi razumeti in jo aktivno miselno predelovati ter spravljati v zvezo s prejšnjimi spoznanji. Pridobljeno znanje bo tako služilo kot inštrument pri reševanju najrazličnejših problemov v danih situacijah. Važno je, da smo v času učenja v trajnem aktivnem odnosu z gradivom, ki ga obde-

lujemo in osvajamo. Zlasti pa je važno, da najdemo logično povezavo z vsemi spoznanji. Če pri učenju nekega gradiva česa ne razumemo, ali če ne moremo najti med posameznimi deli in poglavji smiselne zveze, je potrebna pojasnitev predavatelja ali pa moramo v strokovni literaturi in učnih knjigah najti primerno razlago. Napak bi bilo, če se nerazumljive stvari avtomatično učimo na pamet. Seveda pa si moramo tisto, kar razumemo, tudi zapomniti, zato pa moramo gradivo večkrat ponavljati.

TRETI PRINCIP — POTREBNA JE MOTIVACIJA

Posebno v začetku je za učenje potreben dokajšen napor, dokler ne pride v navado tehnika učenja. Težave lahko premostimo, če smo za napor motivirani. Idealna motivacija je veselje in interes (zanimanje) do gradiva. To zanimanje nastane najprej takrat, ko pri samem delu že uporabljamo znanje, ki ga pridobivamo. Pri tem je v prednosti izobraževanje ob delu. Težko se je učiti nekaj, kar drugi od nas zahtevajo. Ko pa najdemo uporabnost teorije v praksi in povezavo med njima, je stvar enostavnejša in zanimivejša. Znanje moramo graditi zaradi uporabnosti v praksi in zaradi prispevkov družbi, v kateri živimo. Odkrivati moramo osebni in družbeni smisel izobraževanja. Brez priprave tudi najboljše osebne zmožnosti ne bodo rodile sadov.

ČETRTI PRINCIP — POSLUŽUJMO SE POMAGAL

Osvajanje novega znanja je znatno olajšano, če uporabljamo primerne metode in določeno tehniko. Za razumevanje je potrebno, da gradivo osvojimo, šele potem začnemo z novimi poglavji. Pri nadaljnjem učenju pa utrjujemo posamezne zveze med poglavji. Praksa je tudi pokazala, da se je gradiva, ki se pretežno sestoji iz principov in teorij, lažje učiti v grupi, kot pa sam. V razgovoru z drugimi se lahko razjasnijo nerazumljivi pojmi in teoretične trditve. Isti način je uporaben tudi pri utrjevanju snovi. To ni važno samo za končni izpit, ampak tudi za ohranitev tega, kar smo razumeli. Kjer je le možno, je dobrodošel razgovor o snovi, ki jo obdelujemo. Pasivno poslušanje na predavanjih je manj vredno takrat, ko ne sodelujemo kot miselni, aktivni subjekt.

Veliko vrednost imajo tudi pomagala v obliki zabeležk na predavanjih, na podlagi katerih se lažje orientiramo pri učenju iz knjig.

Pri uporabi učil, knjig, učbenikov se moramo prav tako držati nekaterih pravil. Treba se je držati bistvenih poglavij, včasih pa že sam avtor knjige izpostavi glavne točke z razdelitvijo in podnaslovi. Beležke naj nam dajo splošno orientacijo o celotnem materialu. Koristna je izdelava nalog in ponavljanje s svojimi besedami.

PETI PRINCIP — AKTIVNO OBNAVLANJE UČNE SNOVI

Da bi neko znanje resnično pridobili, ni zadosti, če smo razumeli, kar se učimo, ampak si je potrebno tudi zapomniti. To pa lahko dosežemo samo s ponavljanjem. Šele tako lahko vsebino pretvorimo v pravo znanje, ki je odslej naš operativni instrument. Vendar ponavljanje ne sme biti pasiven mehaničen proces, temveč aktivno miselno dopolnjevanje, utrjevanje in izgrajevanje lastnega znanja. Ena izmed najbolj grobih napak, ki jih posamezniki delajo pri učenju, je prav v pasivnem čitanju iz učbenikov ali v pasivnem poslušanju predavanj ob naivnem pričakovanju, da se znanje lahko pridobi brez lastnega napora in aktivnega sodelovanja. Važno je samostojno ponavljanje vsebine brez pomoči

učbenika. Poizkusi so pokazali, da je samostojno ponavljanje prav zaradi aktivnosti učenca dosti bolj uspešno, kot obnavljanje iz knjige. Pri takem obnavljanju lahko kontroliramo, koliko smo se naučili in kaj še manjka. To nam omogoča, da neosvojeni snovi lahko posvetimo več pozornosti, pridobimo pa si tudi jezikovno oblikovanje učne snovi. Koristno in potrebno je, da izkoristimo vsako priložnost, da to, kar smo se naučili, preverjamo v razgovoru z drugimi, preizkušamo v praksi in da o tem premišljujemo. Tako bomo sami sebe naredili odporne proti pozabljivosti.

ŠESTI PRINCIP — IZOGIBANJE PARALELNEGA UČENJA

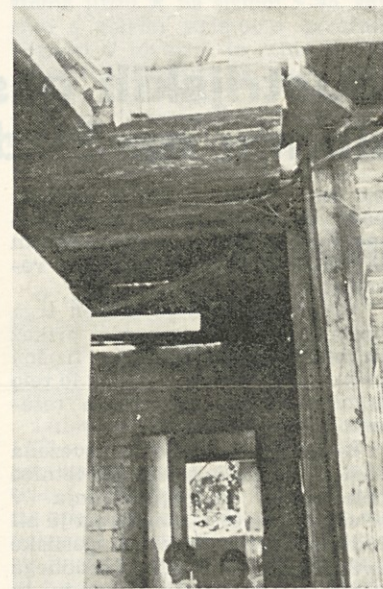
V tehniki osvajanja znanja je važno vprašanje, ali je ali ni racionalno, da se učimo vzporedno več raznih predmetov. Na to vprašanje lahko odgovorimo pozitivno, če so predmeti sorodni in

smiselno med seboj povezani, negativno pa, če se nanašajo na oddaljena področja človekovega znanja, torej če so podobni samo na zunaj, ločijo pa se po vsebini. Kadar se predmeti dopolnjujejo, takrat vzporedno učenje olajšuje dojemanje materiala, pospešuje pridobivanje znanja in zavira pozabo. Nasprotno pa, če so predmeti po svoji metodiki različni, tedaj prehod iz enega sistema v drugega ruši miselno kontinuiteto in otežuje potrebno soglasnost predmetov, ki jih študiramo in ruši pravkar zgrajeno naučeno zgradbo. Pogosti preskoki z ene snovi na drugo, predno nismo osvojili prve, tudi vodijo k hitrejšemu pozabljanju.

Tako torej iz vsega navedenega sklepamo, da sicer redki neuspehi, bodisi pri štipendistih ali pa pri tistih članih kolektiva, ki študirajo ob delu, ne izvirajo vedno iz pomanjkanja časa, ampak iz napačnega načina učenja in slabe izbire pravih metod.

S. R.

Brez strehe nad glavo ostalo 16 družin

Strehe ni več; še sreča, da ne pada dež

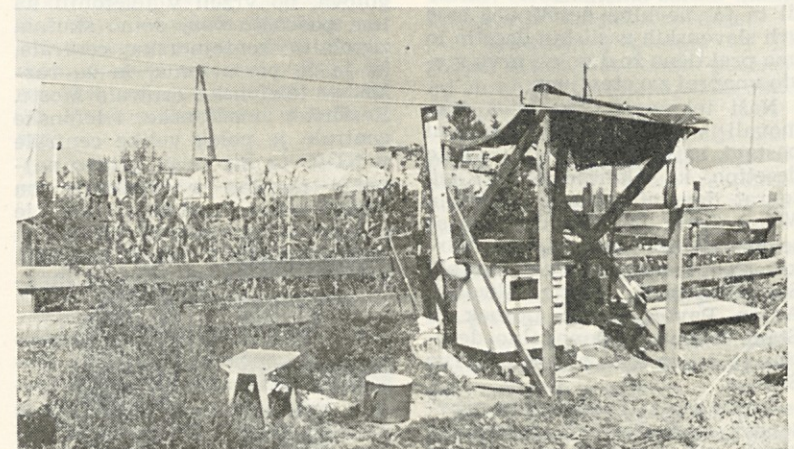
V barakarskem naselju na Šmartinski cesti za Žitom se je 31. avgusta zaradi neurja podrla streha in brez bivališča je ostalo 16 družin, med njimi tudi naš delavec. Rešitev stanovanjskega problema našega delavca ni lahka, pa vendar je konferenca sindikata skupaj s komisijo za družbeni standard našla začasno rešitev. Razveseljivo pa je tudi to, da so se ob nesreči oglasili v naši delovni organizaciji predstavniki delovne organizacije, kjer je zaposlena žena našega delavca in nam v pogovoru zagotovili participacijo za nakup družbenega stanovanja v soseski Fužine v višini 50 %.

Primer takšnega reševanja je vsekakor vreden posnemanja.

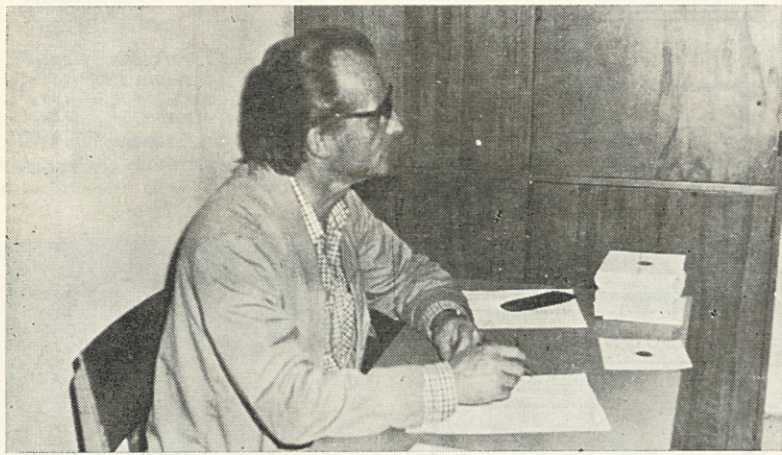
R. J.

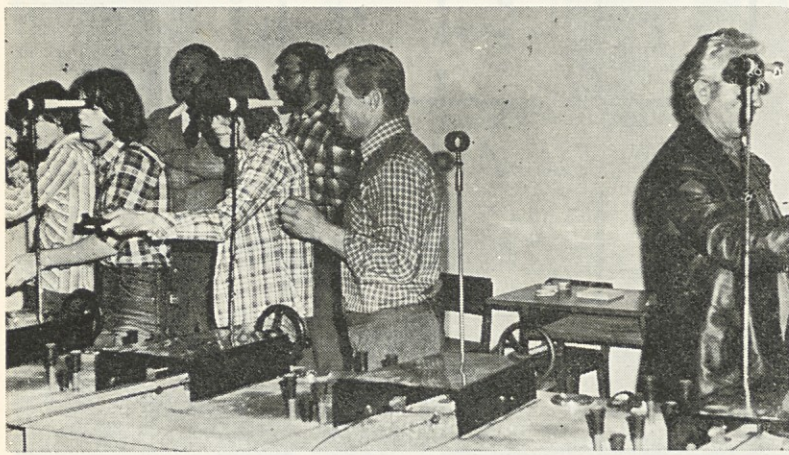
Prav gotovo takšna slika, kot je za Žitom na Šmartinski cesti, ni v okras naši občini. Tu je pet let stanoval tudi naš delavec tov. Vučkovič

Takole so si »stanovalci brez strehe« uredili zasilno kuhinjo — pod milim neбом seveda

Tovariš Leopold Tomšič vestno vodi evidenčno knjigo, kjer so zabeleženi doseženi rezultati strelcev

Za obrambni dan se naše šole vsako leto dobro pripravijo. V programu so zajete vse vojaške spretnosti, ki so del načrta LO in DS. V osnovni šoli Toneta Trtnika-Tomaža v Sostrem so se strelke in strelci pomerili v streljanju z zračno puško. Mentorji in rezervne starešine jih budno spremljajo (foto: Ciril Zupancič)

IVANKA RAHNE, MARIJA ARH in IVKA PETERNEL
so v avgustu praznovala polstoletni jubilej. Čestitkam se pridružuje
tudi uredništvo Našega dela

Tovarišici Mariji Arh so čestitali sodelavci in prijatelji

V krogu bivših in sedanjih sodelavcev je tovarišica Ivanka Rahne proslavila svoj praznik

Mlini na vodni pogon samo še za okras

Naravne vire energije smo v preteklosti vse preveč zanemarjali in to se nam danes že krepko maščuje. Samo enega izmed njih bom navedel in sicer moč vode; mlina na vodni pogon, ki predstavlja danes le še zgodovino in tako delo naših prednikov, mladi skorajda ne poznajo. Pa so prav ti mlini včasih mleli moko za lačna usta.

Naj navedem nekaj osnovnih značilnosti mletja žita na vodni pogon. Pogoji za izkoriščanje narave so glede na geografsko površino različni. Tako so bili ljudje primorani izkoriščati tisti naravni vir, ki jim je bil dosegljiv. Mlini so bili različne velikosti, ker so bili prilagojeni velikosti rek in potokov. Vse rečne in potočne vode pa so ljudje uporabljali tudi za druge namene.

Kakšni so bili načini mletja?

1. Mletje z naravnimi kamni (to je bilo fino mletje), s katerimi so mleli žita samo za živilsko potrebo.

2. Umetni kamen so uporabljali za manj zahtevno mletje, za grobo mletje (šrot) in za razne vrste žita, namenjenega predvsem za vse vrste živinoreje.

3. Na vodni pogon so se z veliko ihto spuščala in dvigala tudi močna vertikalna slemena za luščenje (stopanje): prosa, ajde in ječmena.

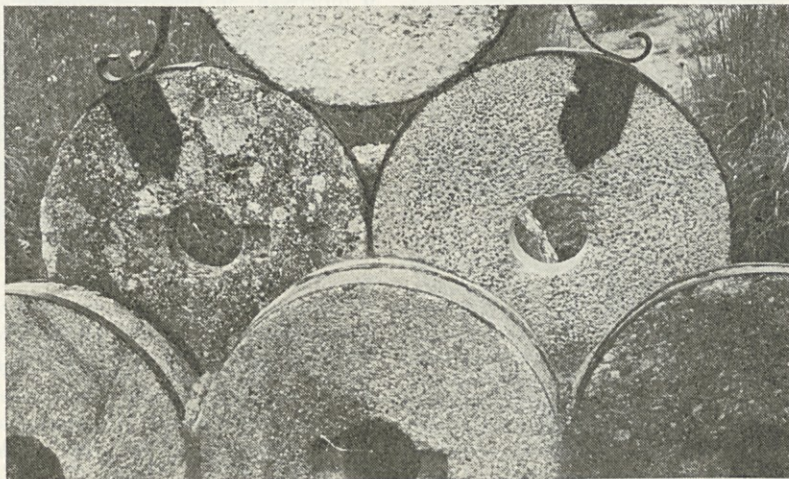
4. Po večjih krajih so s pomočjo vode tudi mlatili vse vrste žita.

Naj omenim, da so bile tudi žage za žaganje lesa na vodni pogon.

Danes starejši mlinarji žalostno modrujejo in s prepričanjem trdijo, da je vodno mletje mnogo cenejše od mletja na električno energijo. Pri nas na slovenskem poznamo mline ob reki Krki, Kolpi, v dolini Temenice (od koder so tudi posnetki), nekaj jih je tudi na Tolminkem. Razvoj je šel svoj pot; ne sluteč, da se bo treba še povrniti bliže k naravi. Kot vse kaže, si bomo morali sami poiskati svoje lastne vire energije.

Zavod za tehnično kulturo Slovenije že usklajuje idejne načrte za boljše izkoriščanje naših voda v vsej Sloveniji. Upajmo, da se bodo želje in načrti tudi uresničili. No, za nas Vevčane ni težko uganiti, kje je še neizkoriščena energija, ki beži mimo nas. V mislih naj nam bo tudi, da napredek in razvoj tehnike nimata omejenega konca. Ob vsestranskem varčevanju bi morali bolj prisluhniti inventivni dejavnosti. Zavedajmo se, da je tudi v naši tovarni še veliko možnosti za napredek in izpopolnjenost.

Ciril Zupančič

Naravni in umetni mlinski kamni, specifični za različne stopnje mletja (foto: Ciril Zupančič)

Upokojeni

Leta 1945 je LUCIJA MLAKAR prišla v vevško papirnico. Tam, kjer je sedaj zgradba TOZD VETA in še naprej proti Sigam je bil vrt, ki je bil namenjen za pridelovanje zelenjave za menzo. In v tem vrtu je tovarišica Lucija pričela svojo delovno pot v tovarni. Še marsikje drugje je poprijela, preko dvajset let pa je delala v strojni dodelavi papirja kot pomočnik rezalnega stroja, kot vodja dodelavnih strojev in zad-

Rodila se je na Vinjem vrhu nad Šmarješkimi Toplicami. Pridno je pomagala doma pri kmečkem delu; tudi opravila v vinogradu so ji bila čisto domača. Življenjska pot jo je pripeljala na Vevče potem, ko je srečala svojega sedanjega moža, ki je v naši tovarni zaposlen že dvajset let. Tudi Terezija je potem prišla leta 1972 v papirnico. Izučena je sicer za kuharskega pomočnika, vendar je najprej opravljala dela

Lucija Mlakar

Terezija Juratovec

njih nekaj let kot vodja stroja za rezanje in zavijanje malih formatov. Polnih trideset let je morala Cilka prihajati na delo v izmenah — tudi ponoči. Šele ko smo pred petimi leti v tovarni nočno delo žena popolnoma odpravili, je tovarišica Cilka preživljala noči doma. Pa še teh ne povsem, saj se je njen delovnik še vedno razlikoval od drugih; velikokrat je morala vstati okoli četrte ure zjutraj — še tako rekoč sredi noči in velikokrat je prišla domov ob enajstih zvečer — tudi skoraj sredi noči. Izjeme niso bile niti nedelje.

Zato pa se Cilka zasluženo upokojitve toliko bolj veseli. Zelo rada bo doma in šele sedaj bosta lahko skupaj z možem urejala hišico in vrt na Litijski cesti.

Tovarišici Cilki se za njen dolgoletni delovni prispevek zahvaljujemo in ji želimo v novem obdobju prijetno življenje.

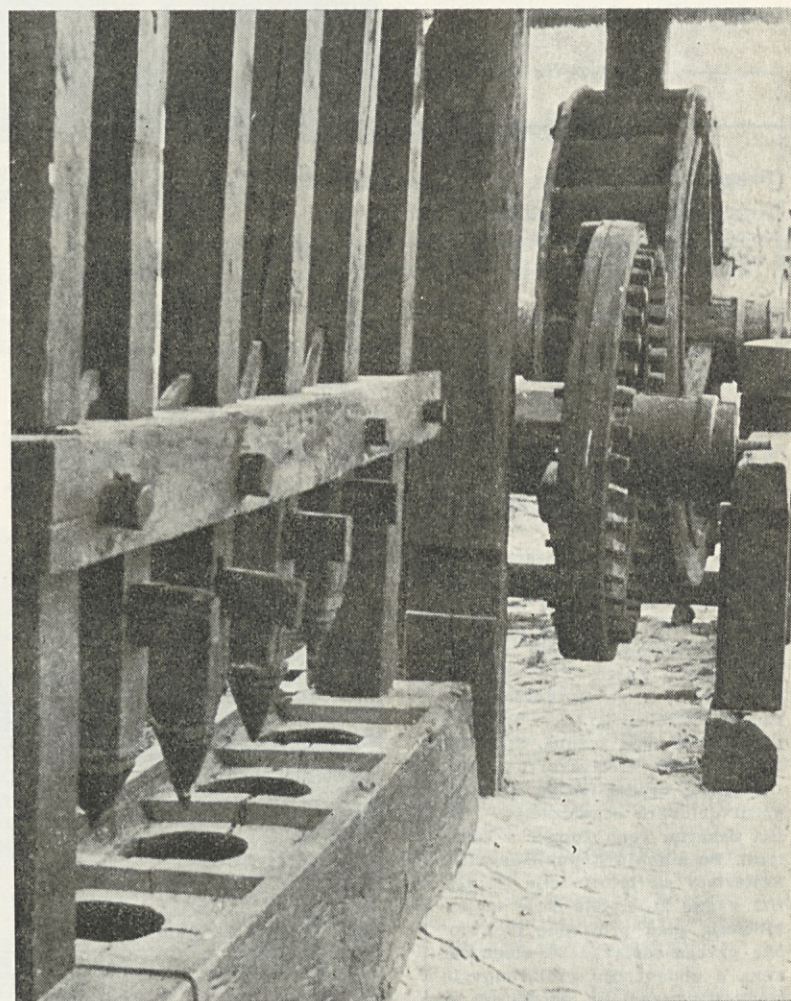
Še mlada, stara komaj enaintrideset let, se je od delovnega kolektiva poslovila tudi TEREZIJA JURATOVAC. Kot težek astmatik je morala v invalidski pokoj.

snajilke, od leta 1977 dalje pa je bila v strojni dodelavi papirja pomočnik vodje stroja za rezanje in zavijanje malih formatov.

Prah pa je njenim že od malega prizadetim dihalnim organom vedno bolj škodoval. Kot težkemu astmatiku so ji zdravniki predlagali invalidsko upokožitev.

Zelo žalostna je tov. Juratovec in nenehno samo razmišlja, kaj bi sploh še lahko delala. Ceio na sprehode ne more kaj dosti hoditi in tudi malo daljši pogovor jo silno utruja. Obupala je tudi že nad željo po večjem stanovanju, posebno še sedaj, ko se bodo družinski dohodki še zmanjšali in ko tudi njen mož ni najboljšega zdravja. Juratovčevi stanujejo v enosobnem stanovanju na Vevčah, ki je bilo prej seveda samsko stanovanje Terezijinega moža. In zelo srečni bi bili, ko bi njihova dvanajstletna hčerka lahko imela svojo sobo. No, puške ni nikoli za vreči v koruzo, saj se vedno najde kaka možnost in rešitev in prav gotovo se bo našla tudi zanje. Tovarišici Tereziji bi to iz srca privoščili, predvsem pa ji želimo več zdravja.

V. B.

Del nekdanjega mlina na vodni pogon s stopami; v luknje so natresli proso, ajdo ali ječmen in vertikalni vzvodi so s pomočjo vodne sile udarjali vanje in žito luščili (foto: Ciril Zupančič)

Slovo od počitnic

Zadnji gostje so se v Pineti poslovili 15. septembra in s tem se je uradno zaključila letošnja sezona organiziranega letovanja v našem počitniškem domu.

Ce bi kdo želel v lepih jesenskih dneh preživeti še kak dan ob morju, naj povemo, da sta novi hišici v Pineti že dokončno opremljeni in lahko sprejmeta prve goste. V hišicah je tudi prijetna mini kuhinja, tako da si lahko kuhate sami po želji.

Ob morju je tudi zgodnja jesen lahko zelo prijetna, zato vljudno vabljeni.

R. J.

Upravnik Rado s svojimi sodelavci, ki so letos, kolikor se je najboljši dalo, skrbeli za goste v našem počitniškem domu. Zanje to ni bil oddih, saj so komaj našli čas za tale »gasilski posnetek«. Oddahnili so si šele 15. septembra

Plaža počitniškega doma bo zopet samevala; le galebi ji bodo delali družbo. A urejena nas bo pričakala zopet v novi sezoni

Staro (desno) in novo (levo) v prijetni senci dreves v Pineti. In takšen mir, da sliši le šumenje morja in lastno dihanje

Letošnje leto kopalcem in upravljalcem kopališča ni bilo preveč naklonjeno, kar velja še posebej za prvo polovico kopalne sezone. Istočasno ugotavljamo tudi, da obisk v letnem kopališču močno upada po 20. avgustu, ne glede na to, kakšno je vreme. Tako je bilo tudi letos.

Kljub zelo lepemu vremenu v prvih dneh septembra ni bilo

obiskovalcev, pa smo zato 1. septembra kopališče zaprli.

Načrtovanega finančnega rezultata v kopališču nismo dosegli. Lahko pa z zadovoljstvom ugotovimo, da smo tako kot pretekla leta tudi v letošnji kopalni sezoni dobro poskrbeli za varnost kopalcev in za ustrezno kvaliteto kopalne vode.

Tak je bil pogled na letno kopališče v prvih septembrskih dneh; čudovito sončno vreme, toplo, saj je termometer kazal 25° C, krasna voda in ... trije kopalci!

Izpolnjevanki – dvojčici

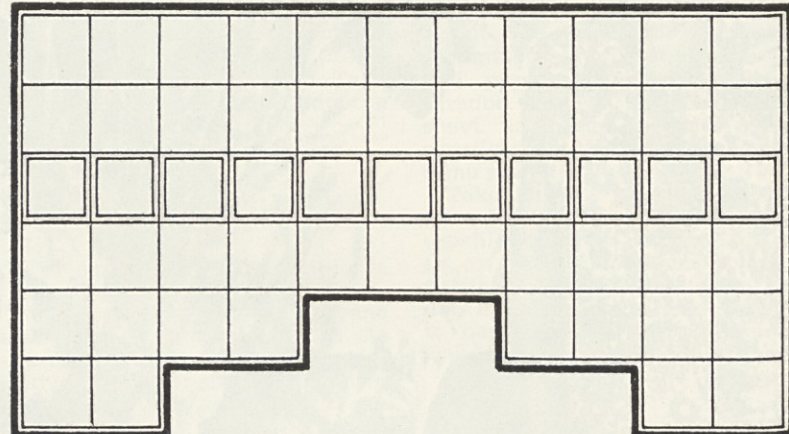
Pred vami sta dva popolnoma enaka lika. V vsakega morate vpisati po 11 besed določenega pomena, kakor jih zahtevajo opisi. Za vsako izpolnjevanko je značilno to, da so vse besede v rešitvi

sestavljene iz črk slovenskih oziroma jugoslovanskih krajev s papirno industrijo. Tudi končne rešitve dajejo kraje s tovarnami papirja in kartona.

IZPOLNJEVANKA A

CERŠAK, GORIČANE, KOLIČEVO, KRŠKO, LOGATEC, PREVALJE, SLADKI VRH, TRŽIČ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Iz črk napisanih osmih krajev v Sloveniji sestavite 11 besed, ki jih navpično vpišete v lik. Te besede morajo imeti naslednji pomen:

1. naziv za eno od obeh rok, v politiki pa progresivna, napredna stranka ali taka skupina v stranki, 2. skrajšan vzdevek pisatelja Lovra Kuharja, 3. mehko kozje usnje, kozlovina, 4. mesto v prostoru, geometrična tvorba brez razsežnosti, tudi enota za ocenjevanje dosežkov, 5. lepilo, pridobljeno zlasti iz nekaterih živalskih snovi, rabimo ga tudi v papirni industriji, 6. dolgonogi, ob vodi živeči močvirnik z dolgim kljunom, ki gnezdi na drevju ali stav-

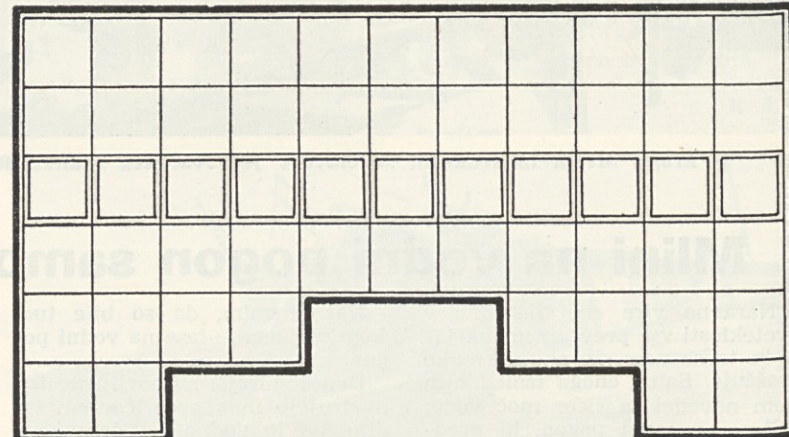
bah, 7. rodovna skupina na Skotskem, tudi združba s skupnimi sebičnimi cilji, 8. plin brez barve, vonja in okusa, najlažji od vseh elementov, 9. skupek ugodnih elementov ali naključnosti, ki poleg znanja in prizadevnosti pomagajo k uspehu in napredku, tudi občutek blaženosti, 10. naselje ob cesti Ljubljana—Celje blizu Vranskega, kjer se odcepi cesta proti Motniku in Tuhinjski dolini, 11. ime slovenskega pesnika in dramatika Strniša.

Ob pravilni rešitvi — pazite, da ste uporabili vse črke prejšnjih krajev — boste na označenih poljih dobili še dva znana kraja s tovarnami slovenske papirne industrije.

IZPOLNJEVANKA B

BANJA LUKA, BELIŠČE, IVANGRAD, KOČANI, MAGLAJ, PRIJEDOR, RIJEKA, ZAGREB

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Iz črk zgoraj napisanih osmih krajev v BiH, Črni gori, Hrvatski in Makedoniji prav tako sestavite 11 besed z naslednjim pomenom:

1. večji kraj v bližini Žalca in Celja s tovarno keramičnih izdelkov, 2. slovenski slikar, predstavnik surrealizma, abstraktnega in barvnega realizma (Stane), 3. mesto v Dalmaciji ob izlivu Neretve v morje, ki je bilo nedavno preimenovano v Kardeljevo, 4. hrvatski jezikoslovec, pedagog v Petrogradu, Odesi, Berlinu in na Dunaju, član vseh slovanskih znanstvenih akademij (Vatroslav), 5. keltski ljudski pevec in pesnik v srednjem veku, 6. glavno mesto zvezne dežele Štajerske in drugo največje mesto Avstrije (nemško ime), 7. vijuga na cesti, okljuk, ovinek, serpentina, 8. ime srbskega filmskega in gledališkega igralca Tadića, 9. dežela na Arabskem polotoku z glavnim mestom Sana, 10. drobnjakarsko nagajanje ali sitnarjenje, zlasti iz hudobije, 11. ime znane slovenske igralke Mežanove.

Ob pravilni rešitvi boste na označenih poljih dobili še dva znana kraja srbske papirne industrije.

I. S.

Rešitve IZPOLNJEVANK — DVOJČIC pošljite v oddelek za informiranje do 10. oktobra. Pri žrebu — zopet bomo izžrebali 5 nagrad po 50,00 din — vam želimo vso srečo!

REŠITEV SERPENTIN

Besede: 1. Monteverdi, 2. Ihanec, 3. cesija, 4. atentat, 5. Trasi-meno, 6. onanija, 7. Alekto, 8. odrtna, 9. Avšič, 10. čilim, 11. Moldavci, 12. izkušnja, 13. agava, 14. argument, 15. Talien, 16. nastop, 17. pregibanje, 18. enovitost, 19. Tantal, 20. Leeds, 21. strup, 22. prepil, 23. Hruščov, 24. Veljko, 25. obisti, 26. Izola.

Stolpci: Osemdesetletnica papirniškega pihalnega orkestra Vevče. Na uredništvo je prispelo 16 rešitev. Nekaj je bilo nepravilnih, izmed pravih pa je žreb izbral naslednje ter nagradil vsakega s 50,00 dinarji:

1. Ivka Peternel
2. Cenka Zidar
3. Ljudmila Volf
4. Leon Kurent
5. Ivo Avbelj

Starac

Još samo praznina
u očima mu šuti,
zamoren životom prosjaka
svoje telo kiši nudi.

Izborano lice kao maska,
ni radost nezna da pokaže.
Poguren korači nemo
kroz prošlost u novo vreme.

Samo ponekad zasvetle mu oči.
Kad okrene glavu tamo u daljinu,
tamo, gde magla caruje,
u virovima beskrajnih šuma.

Poguren, kao senka,
tiho prolazi kroz vreme.
Po cesti hoda polako, ko' da se
šeta;
prolazi kraj ljudi i brojnih nebo-
dera.

I kad bi sutra pitao sve te ljude:
»Videste li nekog starca,
poguren prolazi svetom;
dal prođe kroz vaš kraj?«

Svi bi rekli: »Što nas briga.
Vidjeli ga nismo;
kako bi bilo, kad bi samo
gledali, kud starci idu.«

Kriva se leđa polako njišu,
težak je teret godina nabro;
svetle mu oči, dok njivom gazi,
a usput lagano prebira travu.

Kiša pada ko' zakleta,
a on-ni da se makne;
stoji sav mokr na brdu zelenom
i nježno miluje deteline.

Fehim Suljanović

Pregovor pravi:

Nezadovoljstvo je spodbuda za napredek. No, saj potem ni čudno, da tako napredujemo.

Ljudski izrek:

Človek mora včasih misliti s tujo glavo, da bi ohranil svojo.

NAŠE DELO

Glasilo delovne organizacije Papirnice Vevče — Izdaja ga delavski svet — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Vida Bartol — Uredniški odbor: Danilo Škerbinek, Ignac Zajec, Jože Marolt, Franc Fras, Silvo Razdevšek, Ivo Bogovič, Andrej Grad — Tehnični urednik: Marjan Ivanuš, ČGP Delo — TOZD Delavska enotnost, Ljubljana, uredništvo za urejanje glasil delovnih organizacij — Tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani. Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 z dne 21. 1. 1976 šteje ta publikacija med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov